

Pozdrav zdravnikom

Pred 110. občnim zborom slovenskega zdravniškega društva na Otočcu

Cez nekaj dni bo v naši občini, točneje na Otočcu, za vse slovenske zdravniške velik dogodek, kajti srečali se bodo na svojem 110. rednem občnem zboru. Srečanje vnaša v naše življenje ponosen nemir, ki se stopnjuje z vsakim dnevom, kolikor bliže smo 25. aprilu.

Občni zbor bo v svojem znanstveno strokovnem delu posvečen partizanski saniteti, kar ni naključje, temveč skrbno izbrana, za ta čas sila aktualna tema, saj je precejšen del dejavnosti naše družbe usmerjen h krepitvi splošnega ljudskega odpora. Izkušnje partizanske sanitete prav gotovo lahko vedno postrežejo z uporabnimi nasveti pri današnjih pripravah za morebitni jutrišnji vseljudski odpor.

Upravičeno smo lahko ponosni, da boste slovenski zdravniki zborovali v naši sredini. S svojo navzočnostjo nas boste počastili, domačo, že tako delavno podružnico zdravniškega društva, pa še močnejše razgibali.

Iskreno se veselimo vašega prihoda. Pridite in spoznajte uspehe našega dosedanjega skupnega dela na področju gospodarstva in družbenih dejavnosti! Z veseljem vam bomo pokazali vse, kar vas zanima, pri tem pa ne bomo pozabili poudariti tudi naših uspehov na področju zdravstva.

Pri strokovnem in organizacijskem delu občnega zbora vam želimo uspešno delo, v času bivanja pa ugodno počutje v naši sredini in obilo prijetnih vtisov.

Na skorajšnje snidenje na Otočcu!

AVGUST AVBAR

predsednik občinske skupščine Novo mesto

30. obletnici zgodovinskega zasedanja odposlancev slovenskega naroda v Kočevju je posvečen 110. redni občni zbor Slovenskega zdravniškega društva, ki bo prihodnji teden v Novem mestu in na Otočcu. Partizanski saniteti in zgodovini zdravstva na Dolenjskem pa so namenjeni tudi današnji DO-

LENJSKI RAZGLEDI, s katerimi pozdravljamo srečanje slovenskih zdravnikov v naših krajih! — Na sliki: prenos ranjenca iz operacijske sobe v partizanski bolnišnici Vinica v Kočevskem Rogu septembra 1944. (Iz fotoarhiva Muzeja ljudske revolucije)

Kostanjevica: »Krvave kronike glas«

V Lamutovem likovnem salonu razstava, v domu kulture nastop književnikov in opernih solistov

XVIII. Dolenjski kulturni festival v Kostanjevici se je začel

14. aprila z dvema imenitnima dogodkoma v počastitev 400-letnice hrvaško-slovenskega pulta: v Lamutovem likovnem salonu so odprli slikarsko razstavo del s puntarsko vsebino in pokazali bibliofilsko izdajo „Balad Petrice Kerempuha“ hrvaškega književnika Miroslava Krležice, v kulturnem domu pa je bil literarno-glasbeni večer, na katerem so sodelovali znani slovenski besedni ustvarjalci in operni solisti.

Likovno razstavo, ki so jo nastovi-

li „Krvave kronike glas“, in umetniški večer v kulturnem domu so ob Dolenjskem kulturnem festivalu priredili: občinska konferenca SZDL iz Krškega, Partizanska knjiga iz Ljubljane in zagrebški Institut za znanost o književnosti Liber.

Za razstavo, kjer je 20 znanih slovenskih in hrvaških likovnih ustvarjalcev predstavljanih s po enim delom, je Vladimir Maleković iz Zagreba med drugim zapisal: „Plebejski punt iz leta 1573 nam, v zgodovinski retrospektivi, stopa pred oči kot poskus internacionalizacije gospodarske in politične problematike tega južnoslovenskega prostora... Kresovi, ki so jih uporniki zažigali po žumberških, dolenskih, zagorskih in štajerskih hribih, so pomenili prve plamenčke prebujene ljudske zavesti ponižanih in razžaljenih...“

Na razstavi, ki bo odprta mesec dni, sodelujejo: Janez Bernik, Riko Debenjak, Marijan Detoni, Boris Dogan, Francina Dolenc, Zeljko Hegedušič, Vasilije Jordan, Nives Kavurić — Kurtović, Edo Kovačević, Ferdo

PORTISCH PRIDE V KOČEVJE

Šahovsko društvo Kočevje se je dogovorilo z enim vodilnih šahistov na svetu madžarskim velemojstrom Portischem, da bo v petek, 27. aprila, odigral simultanko na 40 deskah s kočevskimi šahisti.

F. B.

Kulmer, Ivan Lacković, Ivan Lovrenčič, France Mihelič, Virgilije Nevjestić, Zeljko Senečić, Miljenko Stančić, Gabrijel Stupica, Vilim Svečnjak, Kamilo Tompa in Fedor Vauč.

Na celovečernem literarno-glasbenem večeru so sodelovali književniki Peter Levec, Ivan Potrč in Mimi Malenšek, ki so brali odlomke iz svojih del, solisti ljubljanske Opere Rajko Kojitnik, Zlata Ognjanović in Ladko Korošec pa so ob klavirski spremljavi pianistke Hubadove zapeli nekaj umetniških pesmi in opernih arij.

VELIKA RAZSTAVA BOŽIDARJA JAKCA

Včeraj zvečer so v Moderni galeriji v Ljubljani odprli retrospektivno razstavo grafike mojstra Božidarja Jakca, na kateri so razstavljena umetniškova najboljša dela iz dolgega obdobja 1920 — 1973. Po lanskem Jakčevi razstavi v Mariboru bo to ena izmed največjih predstavitev zasluženega umetnika in enega prvih sodobnih učiteljev grafike na Slovenskem. Obisk razstave, ki bo odprta dalj časa, toplo priporočamo. Obiskovalcem iz naših krajev, ki so se seznanili z Jakčevimi deli na njegovih dveh zadnjih razstavah v Kostanjevici na Krki in v Novem mestu, bo zdaj omogočeno, da podrobneje spoznajo predvsem izreden pomen grafike v mojstrovem dolgoletnem ustvarjanju.

NOVO MESTO — Na današnji seji bo občinska skupščina sprejela več urbanističnih odlokov in drugih aktov, s katerimi bo zaostriila ukrepe v prometu, varstvu voda itd. Med drugim bodo spregovorili tudi o družbenem dogovoru za kadrovske politiko.

RIBNICA — Danes zvečer bodo predvidoma sprejeli delovni program TVD Partizan in zadolžili posamezne funkcionarje te organizacije za izvajanje določenih nalog v zvezi z uresničevanjem pisma.

KRŠKO — Danes se bodo dogovarjali člani občinske konference SZDL Krško s predsedniki krajevnih organizacij o pripravah na 6. republiško konferenco SZDL, na proslavo 400-letnice kmečkih uporov in o podelitvi priznanj OF, ki jih bo dobilo 10 občanov.

TREBNJE — Danes dopoldne bodo odborniki občinske skupščine obravnavali zaključne račune delovnih organizacij za minulo leto, odlok o občinskem proračunu in program komunalne dejavnosti do leta 1975. Na seji bodo izvolili volilno telo za volitve poslancev gospodarskega zbora skupščine SR Slovenije.

SEVNICA — Jutri ob 19.30 gostuje v dvorani TVD Partizan gledališče z domačim delom „Kastelka“. Zaradi prejemnega odra namreč ne morejo gostovati s Hiengovo „Lažno Ivano“ ki je na abonmajskem programu.

SENOVO — Včeraj popoldne so tekmovali ekipe prve pomoči, mladi člani RK iz 8 popolnih šol v krški občini. Odzvali se nista le osnovni šoli iz Kostanjevice in Leskovca.

TREBNJE — Včeraj je bila skupščina temeljne izobraževalne skupnosti. Obravnavali so poročilo in nov finančni načrt ter poročilo delavske univerze.

Prizor iz Marinčeve komedije „Srečka“, s katero nastopajo člani obnovljenega Amaterskega odra iz Brezice. S prikupno igro so se uvrstili v spored srečanja gledaliških skupin Posavja. V nedeljo so gostovali v Mirni peči, v ponedeljek, 23. aprila, pa jih pričakujejo v Dobovi. V okviru posavske revije bodo nastopili 25. maja v Kostanjevici, nakar jih čaka več gostovanj v brežiški in krški občini. (Foto: M. Jaranović).

Drevi: fanfare za revijo

Brezice: začetek srečanja gledaliških skupin

Danes bodo na brežiškem odru igralci DPD Svoboda bratov Milaveč uprizorili komedijo „Naši trije angeli“. S tem se bo začelo I. srečanje gledaliških skupin Posavja, ki ga prireja področni odbor Združenja gledaliških skupin Slovenije. Revija se bo v obliki gostovanj „odvrtela“ do 25. aprila. Tako bo že jutri v Krškem nastopila senovska Svoboda s komedijo „Kam iz zadreg“, 22. aprila bodo Kapelčani gostovali v Krmežu z dramo „Sveti plamen“, 23. aprila v Leskovcu dramska skupina Slavček z Velike Doline s Finžgarjevim „Divjim lovcom“, zadnjega dne — 25. aprila — pa bo brežiški Amaterski oder gostoval v Kostanjevici z Marinčevno „Srečko“. Predstave si

bo ogledala posebna republiška žirija, da bi najboljšo skupino morebiti predlagala za republiško srečanje v Kočevju.

Prve itelji posavskega srečanja so ob pomoči sevnške Lisce izdali poseben gledališki list v 5.000 izvodih. Na koncu predstav bodo skupinam podelili plaketo, ki jo je izdelal akademski kipar in medaljer Vladimir Stoviček, ter Linhartove značke.

PIONIR NA POLJSKEM

Pionirjevi gradbinci so minuli ponedeljek začeli v Zakopanah na Poljskem graditi velik luksuzni hotel, v katerem bo blizu 300 sob s 600 ležišči, mnogi drugi gostinski prostori in plavalni bazen. Na gradbišču bo delalo poprečno 150 delavcev, hotel pa bo predvidoma dograjen 31. maja prihodnje leto. Pogodbo o gradnji je pred nedavnim podpisal v Varšavi glavni direktor SGP PIONIR Ivan Kočevar s predstavnikmi poslovnega združenja poljskih turistično-gostinskih organizacij ORBIS, predračunska vrednost investicije pa znaša 9.130.000 dolarjev. Več o tem na 8. strani.

FRANCE POPIT PRIDE V SEMIČ

V soboto, 21. aprila, bo v Semiču seminar, ki ga za sekretarje osnovnih organizacij ZK iz črnomajške, mehiške, novomeške in trebanjske občine prireja medobčinski svet ZK za Dolenjsko. Govorili bodo o uresničevanju sklepov s podobnih seminarjev na Otočcu in v Semiču. Seminarja se bo udeležil tudi predsednik ZK ZKS France Popit in udeleženecem govoril o predkongresni aktivnosti.

V začetku tega tedna je prevladovalo spremenljivo oblačno in hladno vreme z občasnimi padavinami. Do konca tedna bo še oblačno in hladno, možne pa so tudi manjše padavine.

Uresničevanje delavskih ustavnih dopolnil je zdaj v ospredju vseh naših nalog: skoraj 800 delavcev KRKE, tovarne farmacevtskih in kemičnih izdelkov v Novem mestu, se je prejšnji teden zbralo na zbor delovnih ljudi. Razpravljali so o organiziranju v TOZD in sklenili, da bo nosila njihova temeljna organizacija združenega dela ime ZDRAVILA. — V Krki so bili medtem tudi v drugih enotah podobni zbori, na katerih so se odločili za TOZD KOZMETIKA, ZDRAVILIŠČA in ISIS, hkrati pa so povsod razpravljali o samoupravnih sporazumih. (Foto: S. Mikulan)

zakaj je morala umreti jožica urankar?

Jožica Urankar

Petletni Boris je ostal brez mamice

Sredi vinogradov je na vrhu pobočja obstala gradnja vikenda. (označen s puščico). Do prve plošče ga je zgradila Jožica, potem je njene načrte končal strel.

Na pokopališču na Raki pa zaveda popolnoma, kaj se je zgodilo. Beli nageljni na sveži gomili!

Tudi beli nageljni sirote, petletnega sina Borisa, ki se še ne

Tekst in fotografije: JOŽE SPLICAL

obreklivim jezikom v zobe, ker je z ženo prišel kroit mrtvo ljubezen in ker je za krsto nesel venec z napisom: „Pspci v slovo – Jože z družino“.

Tega mu okolica ni odpustila. Ljudje pravijo, da je šla ona na tuje le zato, da bi zaslužila toliko, da bi imela za balo. Potem naj bi se vrnila in se poročila z njim. On pa se je medtem poročil z drugo in v Nemčiji je tudi ona našla drugega.

NAMESTO KONCA

Če je bil res ljubezenski trikotnik kriv za smrt dveh ljudi, bo bržkone za vedno ostala skrivnost. Petletni Boris na Jeleniku ve le to, da mamica nikoli več ne bo prišla domov, da je ne bo ne v soboto in ne v nedeljo in sploh nikoli več.

Svete podobne – kakšna ironija! – so prinesli v domovino in zdaj nad njimi joka mati mrtve hčere. Godba je odigrala posmrtno koračnico, župnika ni bilo k odprtem grobu. Za mrtvo je bilo to tako in tako vseeno ...

Ob cesti Raka – Veliki Trn je zastalo delo v vinogradu, zidarji so pustili svojo malto in šli delat drugam. Vikend med trtami se je ustavil pri prvi plošči. Kdo ga bo nadaljeval?

Pokopali so ustreljeno in tistega, ki jo je ustrelil ter si sodil sam. Ljubček je nesel venec mrtvi ljubezni v spomin in zadnji pozdrav. Zemlja se bo umirila, cvetje se bo posušilo, postavili bodo spomenik in križ in prižigali sveče na dan mrtvih. Čas bo zabrisal rane, spomini bodo utonili v pozabo.

Starši in okolica se razhajajo v svojih izjavah. To je razumljivo: le kdo ne bi ob podobnih priložnostih kar najlepše govoril o svojem otroku?

Naj bo kakorkoli: iz smrti se ne da več obuditi življenja!

ZLOČIN IN KAZEN

Konec marca so Jožico pripeljali gori na Jelenik. Nekaj dni prej je smeje zapustila domače, zdaj leži v mokri zemlji raškega pokopališča. Venci na njenem grobu se sušijo, nobena sveča ne gori več ... V nedeljo, 1. aprila, so jo položili v jamo. Kaj se je zgodilo?

Rudi Urankar je večkrat grozil, da ji bo vzel življenje, vendar Jožica tega ni jemala resno. Kaže, da sta se po Jožičini vrnitvi v Muenchen spet prepirala, saj je razburjena telefonirala bratu, ki prav tako dela v Nemčiji. Prišel je prepozno: Rudi je ustrelil najprej Jožico, potem pa še sebe. Zakon je šel po zlu, dvojce življenj je končal strel iz pištole. Ubijalec si je sodil sam – zraven žene, od katere se ni maral ločiti!

O POKOPU

Potem je krsta z mrtvo Jožico prišla na Rako. Domači so stopili k župniku, da bi jo pokopal. Spet pripovedujejo Jožičini starši: „Sel sem doli na Rako k župniku,“ začne Alcžj, „in poprosil, naj bi zvonili, da bi naredili mašo in da bi jo pokopali. Zvečer se je oglasil zvenec, naslednje jutro pa nič več. Tudi maše ni bilo in niti pogreba ne. Župnik je zavrnil pokop, češ da se Jožica ni cerkveno poročila. Hotela se je, vam povem, hotela – pa ji mož ni pustil. A krščena je bila, pri obhajilu je bila in k birni je šla. In vedno, ko se je vrnila domov, je prinesla svete podobne. Glejte, tu, na radiu pa v sobi so ...“

Župnik je napisal pismo za škofa in sin, ki je tudi prišel iz Nemčije, se je odpravil v Ljubljano, čeprav je bil hudo utrujen. A tudi škof ni dal dovoljenja, češ da ni bila cerkveno poročena.

Potem smo jo pokopali civilno. Igrala je godba iz Krškega in ogromno pogrebcev je prišlo!“ Pavla, mati, spet zajoka ...

ZGODBA OKOLICE

Zakaj je morala umreti Jožica, zakaj si je sodil Rudi? Vprašam starše o govoricah, da je imela ljubčka in da je mož za to izvedel. „Kaj bi tisto, to ni nič. To je bilo, preden se je možila ...“

Pa zapišimo vseeno še to, kar govorijo ljudje: Jožica je bila od 18. do 24. marca doma, ker je imela delavce v vinogradu in zidarje, ki so ji gradili vikend na Jeleniku. Rudi je vseskozi nasprotoval gradnji, ker je sumil, da ima Jožica doma ljubčka. Ljudje pravijo, da sta se večkrat sešla z nekdanjim fantom, ki se je tudi poročil. Še več: da sta se nameravala ločiti vsak od svojega zakonca. Prva ljubezen ne zarjavi!

Človek pa, ki je ljubil Jožico in bil poročen z drugo, se je dal

Cvetje na grobu pokopališča na Raki bo zdaj zdaj ovenelo: Jožico Urankar so pokopali civilno, ko župnik ni hotel opraviti obreda, ker ni bila cerkveno poročena ...

bilo všeč, da hodi domov. Močno ga je tudi grizlo, da je doma gradila vikend. Ljubosumen je bil kot norec, hotel je, da mu daje ves denar in vedno ji je bil za petami. Prepovedal ji je, da bi hodila domov. Tudi sam ni šel nikoli k svojim na Izlake. Celo miličniki so bili lani tu, ker ni nikoli pisal domov. Prišli so po njegov naslov. Nič kaj prida ni bil – vedno jo je odvrčal od našega doma in nas. Recite, kaj ni bila njena materinska dolžnost, da je hodila sem, ko pa je imela otroka pri nas v varstvu? Veste, večkrat ji je grozil, da jo bo ustrelil. Zelo rada bi se bila ločila od njega, pa ni hotel ločitve.

Alojz Pavkovič

Jožica je bila vesele narave, vedno se je smejala. Le zakaj je vzela Rudija, tega norca, ko bi lahko na vsak prst dobila tri druge! Ha, ko je odhajala z Jelenika v svet, so fantje doma jokali za njo ...

Na svežem grobu so oveneli beli nageljni petletnega Borisa. Brez kriza je še prst nad krsto Jožice Urankar. 24. marca je še prespala na Jeleniku pri Raki, konec marca je vlak pripeljal pocinkano krsto z njenim truplom. 38-letna zdomka ne bo nikoli več šla na delo v Muenchen ...

Mati Pavla pripoveduje v skromni sobi na Jeleniku: „Nikoli več je ne bo, pa tako dobra je bila. Jeseni, še tako dobro se spomnim, je mož menil, da bo

Pavla Pavkovič

moral prodati telička. Šla je v Krško in plačala davke in teliček je še zdaj privezan v hlevu!“ Potem zajoka.

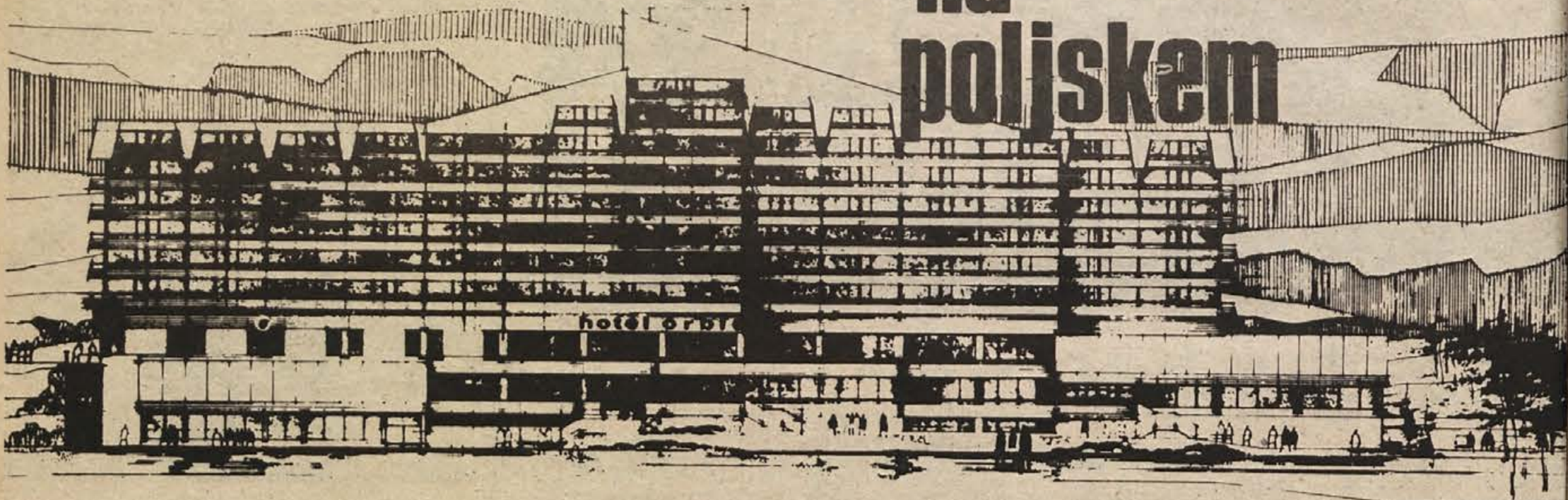
ZGODBA STARŠEV

Jožica Urankar, hči Pavle in Alojza Pavkovič, je že desetletje na delu v tujini. Najprej je bila na Dunaju, potem se je preselila v Nemčijo. Tam se je tudi poročila. Z možem sta imela nekaj časa v najemu gostilno, potem se je ona zaposlila in je delala v baru. Z možem se nista razumela, vsaj zadnje čase ne. Njeni domači pripovedujejo: „Kadar je le mogla, se je s svojim VW pripeljala domov. Starši smo ji bili čez vse dragi, možu pa ni

Jožica in Rudi Urankar na poročni dan

pionir na poljskem

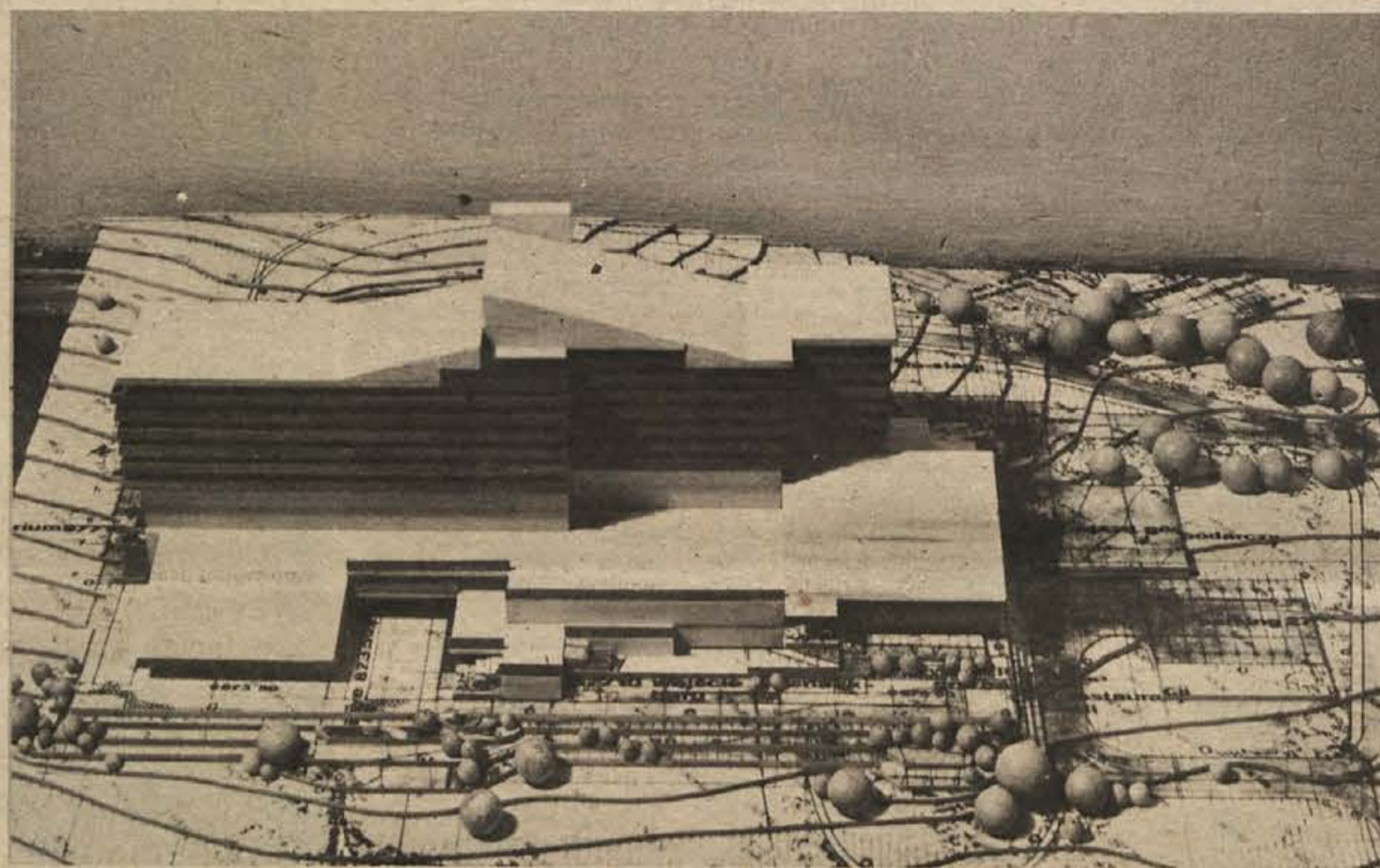
Pred dobrimi štirinajstimi dnevi je glavni direktor SGP PIONIR Ivan Kočevar podpisal v Varšavi končno gradbeno pogodbo za gradnjo velikega luksuznega hotela v znanem zimskem turističnem centru Zakopanah na Poljskem. Pogodbeno vrednost za projektiranje, gradnjo in delno opremo, ki jo je sklenil PIONIR, je 9.130.000 dolarjev. Investitor objekta je združenje poljskih turističnih organizacij ORBIS, posrednik pa ljubljansko poslovno združenje IMOS. Načrte so izdelali pri Slovenija projektu v Ljubljani, načrte za instalacije pa zagrebško podjetje MONTER.

PIONIR

NOVO MESTO

Idejni projekt, s katerim so sodelovali na mednarodnem natečaju je izdelal dipl. ing. arh. Jože Kregar, dokončni idejni projekt pa skupina sodelavcev Slovenija projekta: dipl. ing. arh. Svetozar Križaj – glavni projektant, Mara Cirman, Marija Bobnar, Alenka Bohinec, Emil Fijavš in drugi. Pri Slovenija projektu izdelujejo sedaj glavni projekt. Hotel „Hozak“ v Zakopanah bo največji hotel na Poljskem. Načrtovalci so upoštevali naročnikove želje ter uskladili načrte s poljskimi predpisi in normami. Zlasti pa so projektanti upoštevali navede sonca željnih Poljakov, ki se hodijo v Zakopane predvsem sončit. Prav zato so predvideli veliko teras in balkonov ter solarije za sončenje. Iz hotela bo tudi lep razgled na Tatre in okolico.

V hotelu bo 301 soba s 590 ležišči, tri restavracije, nočni bar, kavarna, pokrit plavalni bazen, savne, izposojevalnica športne opreme, garaže, razni lokali in drugi potrebni prostori. Objekt bo imel 26.000 kvadratnih metrov bruto etažnih površin in 84.000 kub. metrov prostornine.

Začetek gradnje je predviden za ta teden. Prvi transporti Pionirjeve mehanizacije so že odšli na gradbišče, ki je oddaljeno od Novega mesta 850 km. Zaključek del je predviden 31. maja prihodnje leto.

Maketa bodočega hotela „Hozak“ v Zakopanah, ki ga bodo zgradili Pionirjevi delavci. Hotel bo nared predvidoma do 31. maja prihodnjega leta. V sončnem hotelu bo 300 sob s 600 ležišči in vsemi potrebnimi gostinskimi prostori.

Prvi transporti mehanizacije in druge opreme, ki jo bodo Pionirjevi gradbinci potrebovali na gradbišču na Poljskem, so že odposlali iz Novega mesta. Odšla je tudi skupina delavcev, ki bo pripravila gradbišče in začela z zemeljskimi deli.

Na gradbišču bo potrebno izkopati 22.000 kub. metrov, v objekt pa vgraditi 11.000 kub. metrov betona, 800 ton betonskega železa, 3.500 kub. metrov siporeksa in vrsto drugega materiala. Pionir bo dobil na Poljskem le gramozne agregate in siporeks, ostali material pa bodo pripeljali iz Jugoslavije ali uvozili iz sosednjih držav. Na gradbišču bodo postavili tri velike gradbene žerjave, betonarno in imeli vso potrebno gradbeno mehanizacijo.

PIONIR

NOVO MESTO

Instalacijska dela bo opravilo zagrebško podjetje MONTER, ki je naredilo tudi načrte instalacij bodočega hotela, mizarska dela pa obrat Slovenija lesa, LIP iz Litije. Opremo bo dobavil INTEREXPORT Beograd, predstavništvo Ljubljana.

Gradbišče v Zakopanah bo samostojen gradbeni sektor, povprečno pa bo na gradbišču 150 Pionirjevih delavcev. Na Poljsko bodo šli delavci iz vseh Pionirjevih sektorjev.

Pri PIONIRJU so se za to prvo gradbeno delo v inozemstvu skrbno pripravili in naredili natančen operativni plan, tako da bodo dela pravočasno in po pogodbi zaključena. Solidno delo Pionirjevih gradbincev v Zakopanah bo zelena luč za prevzem novih del na Poljskem, saj že pripravljajo gradnjo velikih hotelov v Varšavi in Poznaniu.

PIONIR

NOVO MESTO

Sloves, ki so si ga Pionirjevi gradbinci pridobili v 25-letnem obstoju na gradbiščih po vsej Jugoslaviji, bo prav gotovo kronan z uspešno opravljeno nalogo na Poljskem, ki bo hkrati prispevek h krepitvi prijateljskih stikov med Poljsko in Jugoslavijo.

ZADNJE STOPINJE NARODNEGA HEROJA MAROKA

Nekoč je bil Koprivnik velika, lepa in urejena vas s pisanim in razgibanim življenjem. Leži pod Kopo (1074 m) in v vznožju Kočevskega Roga. Še danes živi v Koprivniku blizu dvesto prebivalcev. Toda vas si še ni opomogla od velikega vojnega gorja.

Vsa predvojna leta in v začetku vstaje oziroma narodnoosvobodilnega boja je okrožni sekretar partije prof. Jože Šeško rad zahajal v to vas in na Hrib pri Koprivniku k svojemu najožjemu sodelavcu, kmetu in trgovcu Rudiju Podlogarju, s katerim sta revolucionarno delovala med koprivniškimi prebivalci.

Malodane vsi partizani, ki so bili vsaj enkrat v Koprivniku, so poznali Rudija Podlogarja, njegovo ženo Marijo z Golobinjeka in hčerke Vido, Mileno in Anico, saj je bila to ena izmed slovenskih družin, ki so bile steber narodnoosvobodilnega boja. Med vojno se je družina preselila iz bližnje vasi Hrib v Koprivnik, kjer je stanovala s Černičevimi v Trampuževi hiši. Tu jo je našel tudi komandant zaščitne brigade glavnega štaba NOV Alojz Kolman—Marok.

Koprivnik je često prehajal iz rok v roke, zdaj v partizanske, zdaj v sovražne. Pri tem pa so največ trpeli terenci in civilno prebivalstvo.

Bilo je prvo novembrsko soboto 1944, ko se je z gore v Koprivnik zgrnilo veliko partizanov, ki so jim vaščani priredili zabavni večer in miting v Trampuževi hiši. Bojna enota je

ponoči odšla, v vasi pa so prenočevali terenci, delovna četa in tovariš Marok, ki je bil na poti skozi Koprivnik z nekim oficirjem, za katerega pravijo, da je bil polkovnik. Ta oficir je prenočeval pri Podlogarjevih, Marok pa pri družini Korelec.

Ko se je v nedeljo, 4. novembra, dodobra zdani in so partizanski kuharji delovni četi delili prvi dnevni obrok hrane, so imeli Nemci in belogardisti vas že obkoljeno. Z vseh strani je začelo silno pokati in sovražniki so vdrli v vas in jo zavezli. V boju je padlo pet partizanov delovne čete. Nekaterim partizanom in terencem se je uspelo prebiti iz sovražnega obroča, drugi pa so se poskrili.

MAROK PADE

Marija Podlogarjeva, ki ji je bilo tedaj 37 let, mi je pripovedovala, kako je videla sovražni-

ke, ki so se usuli v vas in bližali hiši. Mahoma je planila in zbudila speče tovariše. Polkovnik je spal na tleh na slami. Videla je, kako je z bliskovito naglico skočil v hlače, nataknil čevlje, zgrabil za brzostrelko in planil s tovariši iz hiše. Pred hišo je vžgal po sovražnikih, ustrelil enega Nemca, ostali pa so se razbežali. Medtem je izginil tudi polkovnik, da ni bilo o njem ne duha ne sluha.

Podlogarjeva je hitela pospravljati partizanske stvari in slamo, s katero je postlala na tleh. Polkovnikov plašč je vrgla na gnojišče, torbico z dokumenti pa odnesla v stranišče in jo zakrila s smetmi, krompirjevimi olupki in pepelom. Nato se je vrnila k dekletoma in se delala nevedno, kot da se je vse to prav nič ne tiče.

Alojz Kolma—Marok, bivši jugoslovanski oficir, španski

borec, star 31 let, komandant zaščitne brigade pri glavnem štabu NOV, je bil s terencem Torbarjem in nekaj partizani pri družini prejšnjega sekretarja rajonskega odbora OF Koprivnik, ki je 20. decembra 1942 padel s celotnim odborom, razen enega člana, v Starem brezju. Marok se je med streljanjem naglo zbral in razgledal, nato pa sta se s terencem Torbarjem, ki je izvrstno poznal teren, začela med sovražniki prebijati iz vasi in bežati proti gozdu.

Ze sta mislila, da sta se rešila, ko je zažvižgal nov roj sovražnih krogel, pod katerimi je Torbar mrtev omahnil, Marok pa je obležal s smrtno rano sredi sovražnikov. Bal se je, da ga ne bi ujeli živega. Nameril si je pištolo na čelo in sprožil. V trenutku je izdihnil.

Partizani so potem mrtvega prepeljati v Pako pri Črnomlju. Tako mi je pripovedovala bolničarka, moja znanka iz Taborske stene nad Belico iz leta 1942 Marija Mlakarjeva, poročena Groznik, ki živi sedaj v Polju pri Ljubljani. Ona je Maroku izmila krvave rane, ga uredila in zravnila v rakev, nakar so ga odnesli k večnemu počitku. Trije partizani iz njegove skupine, ki so ostali med streljanjem v Korelčevi hiši, so se skrili v klet in jih sovražniki niso našli.

Fanika Lundrova, zavedna žena koprivniškega prvoborca Matije Lundra, je imela malo upanja, da jo bo srečno zvozila, saj so jo vendar zalotili, ko so bili partizani v vasi in hiši, ona pa je imela še partizanske zapiske, poročila in pisma. Mahoma je pograbila nevarne papirje, si jih stlačila v nedrje in odhitele v hlev. Komaj je šinila skozi hlevska vrata, je bil že za njo belogardist, ki jo je hotel preiskati.

„Ptičica, si se ujela, kaj?“ je dejal fant. Ona pa se je v hipu znašla in zavpila nanj: „Beži, beži, hudiča! Kaj laziš za menoj? Mudi se mi.“

Fant se je zmedel. Zardel je, se obmil, stopil čez prag in za

seboj zaprl hlevska vrata, Fanika pa je medtem zaupne stvari skrila in rešila.

POLKOVNIK V DIMNIKU

Ko se je Korelčeva vrnila v hišo, jo je že čakala večja skupina belogardistov, med njimi nekaj njenih rojakov iz Šentjerneja. Spoznala jih je in nekdo jo je vprašal, kje ima moža.

Pokazala je na sliko svojega pokojnega moža, ki je visela v okvirju na zidu ob njeni postelji, in ga ostro pogledala. Ob spominu na moža jo je strah minil. Hladno je govorila z njimi in jih odpravila iz hiše. V njeni kleti pa so trepetali trije skriti partizani.

Na Podlogarjevem gnojišču je eden izmed belogardistov našel partizanski plašč z oficirskimi našitki: dve zlati črti in tri zvezde. Z veseljem ga je pograbil, nosil sem in tja po vasi in ga razkazoval. Kmalu zatem je nemški poveljnik ukazal umik, nakar so pobrali svoja dva mrtveca in z obvezanimi ranjenci odšli iz vasi.

Tisto novembrsko nedeljo je prebivalce Koprivnika navdajala velika žalost. V vasi in okoli nje je ležalo devet mrtvih partizanov: dva sta bila neznana, prepoznali pa so Čretnika, Bertka, Kogoja, Kosa, Brinovca, Maksa Torbarja in poleg njega Alojza Kolmana—Maroka. Že čez mesec dni so v Koprivniku sovražniki to gorje hudo poplačali.

Tovariš Komlan je bil partizan od oktobra 1941, ko je vstopil v Mokronoško četo, ki je od decembra tega leta spadala v sestav Štajerskega bataljona. Dasi je bil bivši oficir, je pričel partizani kot borec, postal vodnik, nato komandir čete, komandant Savinjskega odreda, član štaba II. grupe odredov, namestnik komandanta XV. divizije, namestnik komandanta IV. operativne cone, kot komandant zaščitne brigade ali grupe Glavnega štaba pa je v Koprivniku padel.

Po odhodu sovražnikov iz vasi se je zgodilo še nekaj nenavadnega. Marija Podlogarjeva mi je pravila, da tega še danes ne more verjeti. Kakor sem že omenil, je polkovnika videla, ko je pograbila brzostrelko, smuknil skozi vrata, izstrelil nekaj rafa-

Marija Podlogarjeva. (Foto: T. Ožbolt)

lov na hišnem pragu in pred hišo, ubil Nemca in nato s tovariši izginil. Ko pa se je po odhodu sovražnikov vas malce umirila, je Marija zaslišala v dimniku čudno prasketanje. Kmalu je

»Dolenjski list«
v vsako družino

zagledala polkovnika, kako se nič kaj lep mukoma vleče iz dimnika, ves črn in sajast.

Kdo je bil ta polkovnik, mi ni uspelo zvedeti. Da je bil polkovnik, so sklepali po znakih, ki jih je nosil. Tako je povedano tudi v kroniki Koprivnika, ki jo je napisal Rudi Podlogar, že pokojni upravnik Muzeja NOB v Kočevju.

TONE OŽBOLT

Učenci osnovne šole Koprivnik redno skrbijo za grobove partizanov, za kar so 14. novembra od partizanov bivše Centralne tehnike KPS sprejeli lepo knjižno darilo. Levo učiteljica Nada Perko, doma iz Slavskega laza. (Foto: T. Ožbolt)

Spominska plošča pokojnima Alojzu Kolmanu—Maroku in Maksu torbarju. Datum na plošči ni pravi, ker sta padla 4. novembra, in ne decembra, kot trdijo nekateri borci in zapis v kroniki Koprivnica. Franc Premrl iz Kočevja, ki pravi, da je bil takrat, ko je Marok padel, le 50 m vstran od njega, pa je celo popolnoma prepričan, da je Marok padel 4. oktobra. (Foto: J. Printc)

kultura in izobraževanje

IZGUBLJENI ZAPISKI

„In zdaj, ko so leta nabrala, ko je več preteklosti kakor prihodnosti, naj ostane nekaj sledu za tistim, kar je bilo gledano z današnjimi, utrujenimi očmi.“

To so besede trpkega izkustva in spoznanja o sebi in vseh, zapisal pa jih je slovenski slikar Dore Klemenčič-Maj v uvodu knjige Izgubljeni zapiski (Partizanska knjiga, Ljubljana, 1972).

Knjiga „Izgubljenih zapiskov“, tj. spominov na utrjujoče grenka leta pehanja in nehanja pod peto okupatorjev, na čas straha in groze v nenehni senci smrti, na trenutke, ko je bilo srce bolj kot kdaj polno volje in moči za — in vere — svobodo, ko se je bilo treba bojevati in tudi preiniti.

Knjiga ilustracij (z motivi bolečine, smrti ali hrepenenja, kljubovanja in tovarištva — v času primerno izrisanih potez obrazov, podob pokrajini ali taborišč), ki jih je ustvarjala preganjana in izmučena umetnikova roka (in ... .. preživele so vojno in mir — kolikor je mir...) —

ta knjiga nas opominja, da o dnevih, ko se je v krvi rodilo tisto, v čemer živimo danes, še zdaleč ni povedano vse, in kako prav je, da o njih pišejo tisti, ki so jih viharna leta osvobodilnega boja in revolucije tako ali drugače postavila na trdna tla zavezanosti vsem in usmerila po z minami posuti poti — v socializmu (tu mislim pisce vojnih spominov, kot so npr. Stane Semič — Daki, Rudi Pušenjak — Uragan, Tone Svetina, Rodoljub Čolaković, Svetozar Vukmanović — Tempo itd.).

Dore Klemenčič-Maj pa ni bil samo neposredni udeleženec in zavestni oblikovalec tistih naših dni, pač pa je bil in je umetnik, o tem pa zgovorno pravi vsaka stran njegove knjige, ki je kot taka obogatila tudi slovensko literaturo.

D. Rustja

DAROVANA DRAGOCENOST

Študijska knjižnica Mirana Jarca se je obogatila te dni za več redkih eksponatov. Najdragocenejša je nedvomno antologija jugoslovskega pesništva v češčini, ki jo je poslal iz Praga tamkaj živeči belokranjski rojak dr. Oton Berkopec. Hkrati s tem delom je poslal dr. Berkopec v Novo mesto več novjših čeških knjig, med drugim tudi nekaj slovenskih prevodov v češčino. Božo Račič je podaril knjižnici zbirko starih podob, objubljen je tudi stare dolenjske razglednice, medtem ko je Franc Pirkovič daroval 14 letnikov „Zenskega sveta“, revije, ki je izhajala pred vojno.

Mali kulturni barometer

MILOŠ POLJANŠEK V NOVEM MESTU — Predsednik prosvetno kulturnega zbora slovenske skupščine Miloš Poljanšek in poslanci tega zbora z našega območja so v petek v

Novem mestu razpravljali o perečih vprašanih vzgoje in izobraževanja.

NASTOPI BREZ MEJE — Pevski zbor novomeške tovarne zdravil Krka pogosto nastopa. Pred kratkim je pel v telovadnici novomeške gimnazije na občinskem tekmovanju ekip prve pomoči, v načrtu pa ima letos še samostojen koncert na novomeškem odru, nastop na občinskem zboru slovenskih farmacevtov, na srečanju jugoslovskega farmacevtov, sodelovanje na pevskem taboru v Senti Vidu pri Stični, skupna nastopa s pevci „Danice“ iz Podjune in „Studentom“ iz Maribora, poleg tega pa računajo na nastop na zaključni slovesnosti ob 400-letnici hrvaško-slovenskega upora v Dolnji Stubi. Od konca minulega leta vadijo Krkinci pevci pod vodstvom Radovana Gobca.

GOSTOVANJA — V Mirni peči so v nedeljo nastopili igralci brežiškega Amaterskega odra z Marinčevu igro „Srečka“. V Trebnjem pa so se v soboto predstavili Stražani s Finžgarjevo ljudsko igro „Divji lovec“. V ponedeljek je v Novem mestu nastopil oktet Gallus iz Ljubljane.

STATUT PRIPRAVLJAJO — Kulturno sodelovanje med občinami na slovenski in hrvaški strani Kolpe bo opisano v temeljnem aktu, ki ga že dalj časa pripravljajo. Statut bodo sprejeli na bližnjem sestanku predstavnikov iz sosednjih občin v Karlovcu.

SLAVISTI JUTRI V BREŽICAH — Jutri ob 8.30 se bodo slavisti iz osnovnih šol na območju novomeške organizacijske enote Zavoda za šolstvo SRS zbrali v prostorih osnovne šole v Brežicah. Dnevni red delovnega srečanja obsega dvoje predavanj (prof. Stanko Skalor: Kmečki upori na Slovenskem, prof. dr. Dragutin Rosandić: Interpretacija literarnega dela) in pogovor s predstavniki Mladinske knjige.

Mimopečani so Golarjevo „Vdovo Rošinko“ že osemkrat uprizorili — trikrat na domačem odru, petkrat pa so gostovali: v Veliki Loki, Trebnjem, na Mirni, v Žužemberku in Dobrničju. Igro je režirala Tatjana Nahtigal (Foto: P. Pungercar)

V ŠTUDIJSKI KNJIŽNICI MIRANA JARCA:

Dolenjka - znanstvenica, umetnica

Z malce zakasnelo razstavo se je tudi novomeška knjižnica vključila v praznovanje mednarodnega dneva žena — Predstavljenih: 46 pomembnih dolenjskih žensk, ki so se uveljavile v znanosti, literaturi, umetnosti

Z novo knjižno razstavo, odprto v aprilu, je poskušala Študijska knjižnica Mirana Jarca osvetliti pomemben prispevek dolenjskih žensk v zakladnico slovenske znanosti, literature, likovne umetnosti in drugih področij.

Razstava z naslovom „Dolenjska žena — znanstvenica, pripovednica in umetnica“ obsega pretežno knjižna dela, v manjšem obsegu pa so dolenjske avtorice predstavljene v periodičnih tiskih, ki pišejo o njih ali v njih objavljajo.

Izbor je zajel 46 Dolenjk, ki so se vidneje uveljavile v javno-

KAJ PRINAŠA KONDOR

Že tretjič je pred dnevi prišla na slovenski knjižni trg peta knjižica knjižnice KONDOR, v kateri založba Mladinska knjiga pomaga zlasti dijaški mladini do pomembnih izbranih del iz domače in svetovne književnosti. Tretji ponatis je doživljal Shakespeareov HAMLET, nesrečni danski kraljevič. Prevred ga je Oton Zupančič, s spremeno besedo pa opremil dr. Bratko Kreft. Dve izdaji sta že pošli, kar brez besed potrjuje, kako se je knjiga priljubila.

Drugo izdajo je pred kratkim doživljal tudi 28. knjižica KONDORJA: mojstrski pripovednik Ernest Hemingway nam v njej spet predstavlja zgodbo o Starcu in morju. Delo je prevedel in sestavil pripombe Janez Gradišnik.

Med novimi izdajami zbirke Kondor naj omenimo še 131. in 133. knjižico RUMENA VRTNICA je izbor bolgarske poezije, iz katere je predstavila Katja Špur v naš jezik lepo bero starejših in mlajših bolgarskih pesnikov. — AFRIKA PRIPVEDUJE je izbor sodobne afriške proze, ki nam predstavlja miselnost in življenje afriških ljudi bolj kot marsikatero tovrstno obširnejše delo. Delo, ki ga je izbral in uredil Jahnheinz Jahn, je prevedel Bojan Ilič.

sti od prejšnjega stoletja do danes. Predstavljene so: zdravnice, geologinje, psihologinje, folkloristke, zgodovinarke, jezikoslovke, strokovne pisateljice, prevajalke, urednice, glasbenice, pesnice, pisateljice, slikarke itd. Ta del razstave obsega 223 eksponatov. Na koncu so omenjene tudi znane pevke, igralko, baletke, koroografinje, ki pa jih knjižnica ni mogla predstaviti vidneje — niti ne z njihovimi fotografijami.

Na razstavi srečamo mnoga imena, ki so bila včasih znana, zdaj pa se jih spomnimo le na

manifestacijah, kot je pričujoča v novomeški knjižnici. Naj nekatera omenimo: Marija Adamič — Tinka iz Litije, Matilda Tomšič iz Trebnjega, mladinska pisateljica Marija Jezernik (pravo ime Marija Wirgler), Ana Fabian, Katka Zupančič, Matilda Klemenčič, Marija Kmet, Ilka Vaše, Milica Borštnik — Miron (piše v srbohrvaščini), Vera Albrecht, Marija Ahačič, Marija Derošek, Ana Gale, Marija Gorišek — Perhaj, Vida Brest, Asta Žnidaršič, Draga Ahačič, Janja Kastelic in druge. Med znanstvenicami je pomembna zlasti folkloristka dr. Zmaga Kumer.

Zanimiva razstava vsekakor zasluži, da bi si jo ogledalo čimveč obiskovalcev. Morda bi bilo prav, da bi jo prikazali še kje na Dolenjskem, čeprav bi bilo to malce teže izvedljivo. I. Z.

Amaterizem smo ljudem vzeli

Ravnatelj osnovne šole Šentjanž pripravlja z 20 igralci Potrčevo Kreflovo kmetijo — tudi v počastitev puntov

„Vzeli smo jim ga v trenutku, ko je med ljudi jela prodirati malomeščanska miselnost in jih pričela zapirati v ozke družinske kroge. Amaterizem pa je nasprotno — družil ljudi. Da je v sevnjski občini tako, so krivi ljudje, ki so v teh letih krojili kulturno politiko in niso za razmah amaterizma namenili dovolj denarja,“ je dejal Jože Bavec, ravnatelj šentjanjske šole, na seji občinske konference SZDL o kulturnih skupnostih.

Kaj pomeni amaterska dejavnost za podeželje?

„Ob vajah za igro Kreflova kmetija so igralci, študentje, dijaški, kmetje, delavci načelniki kar sami od sebe razgovor o upodobitvi slovenske televizijske nanizanke Cvetje v jeseni. Na kakšen način so to storili? Naj bo še tako nenavadno: primerjali so jo z našo odrsko postavitevjo pred leti! Ugotavljali so, kaj se je nam, čeprav s sila skromnimi rekviziti, posrečilo izvirneje! Bi si lahko zamislili tehtnejši pristop kmeta ali delavca k televizijski upodobitvi od te? Če je delo sam doživljalo, ko ga je po svoje postavljalo na odru, ima sedaj mnogo globlji odnos do dela samega, to mu je torej zapustil amaterizem. Tako vzgojenega človeka niti televizija ne more zapeljati!“

— Vloga podeželske šole?

„Ljudem v hrbovski vasi Kal moramo pustiti vsaj prva dva razreda osnovne šole v kraju, čeprav bi bilo morda racionalnejše voziti tudi te otroke, kot vozimo ostale. Okrog šole pa le nastaja svojevrstno družbeno življenje, seveda če učitelj zna in hoče. Sicer se ljudje nimajo niti kje sestajati.“

Ko sem se mudil med ljudmi s te podružnične šole, so ga označili kot človeka, ki jim pomaga pri napredku. Potrčevi junaki padajo in se dvigajo v predvojni agrarni reformi, ki tod ni znana kot v Pomurju. Ravnatelj Bavec pravi, da bo pri uprizoritvi poskusil nekatere

novosti. Za odrsko uprizoritev pa doma nimajo niti odra — amaterizem smo namreč zanemarjali! A. ŽELEZNIK

KAJ SE NAM LETOS OBETA?

Pomlad v Dolenjski galeriji

V sredo zvečer bodo odprli v galeriji razstavo o partizanski saniteti, v muzeju pa razstavo o zgodovinskem razvoju zdravstva na Dolenjskem

V sredo zvečer bodo po uvodni besedi dr. Bogdana Breclja v novomeški Dolenjski galeriji odprli razstavo o partizanski saniteti. V muzeju bo hkrati odprta razstava o zgodovinskem razvoju zdravstva na Dolenjskem.

To bo četrta večja prireditve Dolenjskega muzeja v tem letu. Pred tem so v galeriji postavili razstavo slikarjev o Bosenski krajini in Dučrerja, novomeški muzej pa je v Bihuču postavil razstavo slikarjev, ki so upodobili Dolenjsko. Ogledalo si jo je več kot 3.000 ljudi, razstava pa je zdaj v Metliki in jo nameravajo postaviti še v Karlovcu.

Konec maja bo v Dolenjski galeriji razstava Franceta Zupana, zadnje dni junija pa kombinirana razstava kiparjev in slikarjev. Da bi v turistični sezoni popestrili kulturno življenje dolenjske prestolnice, bodo v galeriji predstavili Dolenjsko v likovni

umetnosti. Jeseni bodo v galeriji-po besedah ravnatelja muzeja prof. Janka Jarca najprej pripravili retrospektivo Ivana Vavpotiča, kajpak pa si bodo ljubitelji slikarstva lahko ogledali tudi treje razstave Dolenjske slikarske kolonije, ki bo ustvarjala čez poltletje. In končno: v Novem mestu bo letos kongres jugoslovskega etnologa, ob tej priložnosti pa bo v muzeju odprta etnološka razstava. J. S.

Podčrtano

Znani slovenski rek o zrnu in pogači so v Senti jerneju prikrojili svojim potrebam: dinar na dinar — kino. In res je natanko tako: v Iskrinem obratu, kjer dela mladi in srednji svet, „od Krke do gorganskih pobočij“, že nekaj let pobirajo denar za kino — vsak zaposleni da dinar na leto. S tem zberejo vsaj toliko, da ohranijo kino sekcijo pri življenju, hkrati pa si prihranijo dolgo pot k filmski predstavi. Če ne bi imeli kina v Senti jerneju, bi se morali zape-

Podporniki

lajti v okoliške kraje — v Škocjan, Kostanjevico ali kar v Novo mesto.

Neposreden prispevek Iskrinim delavcem ni tak, da bi rešil vse kulturne probleme v Senti jerneju. Če bi ga pogledali še z druge strani, bi lahko pritrtili, da ni takšen, da bi tega ali onega spravil na beraško palico. Kajpak je vse to obrobno pomena — najpomembnejše je, da je ljudem v zavesti, da dajo za kulturo. To pa je že tista solidarnost, ki jo neposredno ali med vrsticami omenjajo tudi govorniki z velikih in malih odrov. In predvsem to kaže podčrtati pri šentjernejskem primeru.

J. JUST

OSEM NOVIH ČLANOV

Združenje gledaliških skupin Slovenije se je povečalo za osem novih članov. Novomeška Zveza kulturno prosvetnih organizacij je te dni prijavila za člane kulturno prosvetna društva iz Mirne peči, Novega mesta (DPD Dušan Jerab), Dolenjskih Toplic, Straže, Žužemberka, Šentjerneja, Škocjana in Šmarjete.

NAŠI HARMONIKARJI IGRALI V VELENJU

Na II. republiški reviji mladih harmonikarjev 11. aprila v Velenju so nastopili tudi učenci glasbenih šol iz Novega mesta, Kočevja, Krškega, Ribnice in Črnomlja. Na celodnevni prireditvi, ki je obsegala nad 30 točk, so igrali harmonikarji domala vseh nižjih glasbenih šol v Sloveniji.

Lutkovno igrico „Kam so izginili redi 3, 4 in 5?“ so pod vodstvom Marije Turkalj nastudirali člani lutkovnega krožka osnovne šole Ribnica. Z njo so nastopili na nedavnem republiškem srečanju v Ljubljani, zdaj pa bodo z njo gostovali v raznih krajih ribniške in cerkniške občine, predvidoma pa tudi v kočevski. (Foto: J. Primo)

pedagoški kotiček

O ŠUNDU IN PORNOGRAFIJI

Tista knjiga, ki po vsej sili napeljuje mladega bralca in bralca nasploh na nesmiselne podvige in dogodivščine, spada v šund. Tista pa, katera prikrito ali odkrito vpliva na prazgodnje prebujanje spolnega nagona — je umazana knjiga; po učinku je nemara še nevarnejša od očitne pornografije.

Blagoje Živković

STATISTIKA NA PODROČJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

Iluzorno je pričakovati, da se bo vrednost nekega raziskovanja povečala že s samo uporabo bleščeče statistične tehnike. Če bi bilo to res, bi potemtakem lahko vsak problem, ne glede na svojo družbeno naravo, pomen in vrednost, postal znanstven problem... Pretirano časčenje količinskih metod in tehnik je namreč prav tako znamenje znanstvene nezrelosti kakor njihovo ekstremno podcenjevanje.

Dr. Lj. Krmeta

IZGUBA ŠOLSKEGA LETA JE ZELO ZAMOTAN PROBLEM

Neuspeh v šoli, čigar posledica je izguba šolskega leta, je zelo negativen pojav v psihičnem razvoju mladega človeka. Pušča sledove na njegovem duševnem zdravju ter mu jemlje pogum, zmanjšuje motivacijo za nadaljnje šolanje in ustvarja možnosti za nevrotične reakcije ter vedenjske motnje.

Slab učencem pogosto naleti v šoli na nerazumevanje, zato tudi tam zapada v začarani krog svojih težav... Zato negativne ocene oziroma ponavljanje razreda navadno na učenca delujejo negativno ter mu jemljejo še tisto malo interesa za šolo, kolikor mu ga je sploh ostalo.

Dr. M. Košček

Brežičani pozabili na zmage?

Brežiška trdnjava se maje, v Ribnici in Sevnici pa se veselijo novih zmag svojih ljubimcev — Slovenski derbi za Sevnico!

Sevnicičani so dobili tudi drugi slovenski derbi v drugi zvezni ligi, tokrat proti ljubljanskemu Slovanu. Brežičanke nadaljujejo s slabimi igrami: tokrat so izgubile v Ivanič Gradu z golom razlike. Ribničani trdo pestijo nasprotnike po slovenski ligi in se vse bolj približujejo vrhu. Zato pa Brežičani niso zmagali niti tokrat-že v prvem polčasu, so jih nadigrali gostje iz Soštanja in se obdržali na čelu. Brežičanom teče voda v grlo ...

Sevnica - Slovan 16:14

V hladnem vremenu sta ekipi začeli raztrgano igro. Po vodstvu domačinov so ljubljanci vseeno odšli v odmor z golom prednosti — 9:8. V nadaljevanju so se domači razigrali, Svažič in Trbovc pa sta bila pri strelu in na koncu sta točki zasluženo ostali doma. Kar 800 gledalcev je bilo še posebno zadovoljnih z igro svojih ljubljencev v obrambi.

Sevnica: Sirk, Papež 1, Simončič, Jurišič 2, Bizjak, Svažič 7, Trbovc 6, Koprivnik, Krnc, Silc, Možic. E. R.

Pomembna zmaga Sevnice - Trbovc

Ivanič - Brežice 10:9

Brežičanke se na mokrem igrišču v začetku niso znašle, in to je odločilo zmagovalca, saj so domače rokometiške ob polčasu vodile 7:4.

Gostje so v nadaljevanju poskušale, da bi osvojile vsaj točko, vendar

Tudi tokrat ni šlo — Božančičeva

je domačinkam pomagal tudi sodnik Bambar iz Sarajeva.

Brežice: Zorko, Božančič 3, Molan 1, Štauber, A. Mišič, Smerkolj 1, V. Mišič 2, Engel, Toplak 2, Hribernik, Lipej.

Ribnica - Ajdovščina 19:14

Gostje so se sicer trudili, a niso mogli ničesar proti razpoloženim domačinom, ki so jim vsilili svoj način igre. Igra je bila hitra in živa, čeprav je ob koncu tekme začelo snežiti. V obeh moštvih sta se najbolj izkazala vratarja.

Ribnica: Lovšin, Radič 3, S. Kersnič 3, Matelič, Mikulin 5, Andoljšek 1, Ponikvar 5, J. Kersnič 2, I. Kersnič.

F. L.

Zanesljiv v голу - Lovšin

Brežice - Šoštanj 20:23

Nezanimiva tekma je imela dva povsem različna polčasa. V prvem so si gostje z visokim vodstvom 17:9 zagotovili zmago, v drugem pa so domačini, ki so postavili v ekipo starejše igralce, močno zmanjšali vodstvo in katastrofo spremenili v časten

Kljub 8 golom poraz - Goršek

poraz. To pa kajpak v borbi na začetku nič ne predstavlja ... V domačem moštvu sta bila najboljša Goršek in Skočaj.

Brežice: Rožman, Rovanič 1, Vervega 2, Štinc 1, Buzančič, Bosina 3, Božič, Zore 1, Štangelj 4, Goršek 8, Avsec, Skočaj.

V. P.

Na Prilipah Vesenjaka

Dirka v motokrosu po treningu najboljših jugoslovanskih dirkačev

Po tridnevem treningu najboljših motokros dirkačev Jugoslavije so se v nedeljo na Prilipah pomerili naši najboljši za nagrado Cateških Toplic. Zmagal je Milko Vesenjaka iz Orehove vasi, ki je bil najboljši v obeh voznjeh.

Med 25 dirkači, med katerimi jih je bilo 5 iz mednarodnega razreda,

je bil vrstni red naslednji: 1. Vesenjaka, 2. Lampe, 3. Golob, 4. Babič, 5. Markič.

Dirke je odlično organizirala AMD iz Brežic. Tekme na Prilipah so bile zadnja preizkušnja dirkačev pred prvo dirko za državno prvenstvo, ki bo v nedeljo v Savskem Marofu.

M. Jaranovič

košarka

Ježica - Novoteks 65:90

Novomeški košarkarji so v zadnji tekmi pred začetkom nove tekmovalne sezone v Ljubljani premagali Ježico 90:65 (42:29). Novoteksovi igralci so, kot kažejo rezultati v pripravljalnem-obdobju, dobro pripravljani na start v slovenski 1. A ligi. Proti Ježici so vodili od prve do zadnje minute in domačin, ki igrajo v 1. B ligi sploh niso pustili do besede. Še posebno so jih nadigrali v igri pod košem.

Novoteks: Splichal 22, Papič 1, Ž. Kovačević 24, Kopač 8, S. Kovačević 21, Ivančič 10, Šepetavc 2, Počrvina 2.

Tudi v soboto učinkovit? - Ž. Kovačević

Rudi Osterman

Vidmarjev memorial

Novopečeni kočevski mojster Rudi Osterman, ki se je izkazal na državnem prvenstvu, igra na Vidmarjevem memorialu. V prvem delu močnega šahovskega turnirja, ki so ga odigrali v Ljubljani, je v osmih kolih dosegel dva remija: proti Romunu Ciocaltei in našem Pucu.

Prvi favorit turnirja, ki se zdaj nadaljuje v Portorožu, je madžarski velemojster Portiš, račune pa mu lahko prekrizata zlasti Gligorič in Planinc.

Osterman se bo na turnirju, čeprav bo čisto na koncu, gotovo veliko naučil.

Sava - Novo mesto 5:0

Bolj ko se bliža konec v slovenski namiznoteniški ligi, hujši so porazi Novomešanov. V Kranju so v igri zadnjega kola izgubili z domačo Savo kar 0:5. Somrak, Kapš in Pezelj niso mogli doseči častne točke.

Novomešanom ostaja do konca tekmovanja le še tekma z Ljubljano v gosteh, ki pa ne more več spremeniti položaja. Z eno samo zmagavo se novomeški igralci postavljajo od prve lige. Prihodnjo sezono bodo igrali v drugi slovenski ligi.

KOČEVIJE — Na področnem prvenstvu invalidov Dolenjske in Ljubljane so imeli največ uspeha člani Invalida iz Ljubljane. V streljanju je zmagal Invalid, med posamezniki Derneršek (Ponikve) v skupini A, Šnajder v skupini B, Macelec C in Vršaj (vsi Ljubljana) v skupini D. V šahu so zmagale Ponikve, v kegljanju Invalid, med posamezniki pa Prelog v skupini A, Poreber (oba Ponikve) v skupini B, Vidmar v skupini C in Mitar (oba Ljubljana) v skupini B. (Z. F.)

KARLOVAC — Na odprtem prvenstvu Hrvatske v tekmovanju sobnih letalskih modelov so nastopili tudi trije Novomeščani. Najboljši med njimi je bil Šuštar, ki je bil sedmi.

TRBOVLJE — Na področnem šahovskem prvenstvu pionirskih ekip je med mlajšimi pionirji zmagalo Krško, med mlajšimi pionirkami prav tako Krško, med starejšimi pionirji Zagorje in med starejšimi pionirkami Senovo. Med posameznicami je bila v Zagorju najboljša Vogrinceva iz Krškega (S. D.)

RIBNICA — V prvenstveni rokometni tekmi dolenjske lige je domače B moštvo nepričakovano premagalo Grosupeljcane 20:15. Bucer je dal 6 golov za domače, Ahlin pa prav toliko za goste. (F. L.)

BREŽICE — V posavskem nogometnem derbiu so domačini premagali Celulozarja iz Krškega 4:2 (0:0). Gole za domače so dali: Božič, Zivković, Mirkač (1 avtogol gostov), za Krško pa je bil obakrat uspešen Rabič. Brežičani imajo zdaj že 6 točk naskoka. (V. P.)

TREBNJE — Na dolenjskem kegljaškem prvenstvu za članice, ki je bilo v Trebnjem in Mirni peči, je zmagala Vaševa (PIONIR) s 740 keglji, pred Vebletovo (Trebnje) 725 in Antičev (PIONIR) 655.

LJUBLJANA — V drugi slovenski kegljaški ligi so ekipe nastopile na kegljiščih v Ljubljani. Na kegljišču Maksa Perca je bilo Novo mesto drugo, za Portorožem, na kegljišču Saturnusa pa prvo, pred Novo Gorico. (A. I.)

NOVO MESTO — V soboto in nedeljo se bodo v Novem mestu zbrale najboljši mlade slovenske odbojkarice, ki se bodo pripravljale za tradicionalni prvomajski nastop republiških ekip v Beogradu. (S. D.)

HVAR — Novomeščanka Maja Dokl se bo od 23. do 29. aprila z najboljšimi jugoslovanskimi telovadkami pripravljala na članski dvoboj z ZRN. Doklova bo nastopila na izbirnih tekmah izven konkurence, ker kot pionirka še nima obveznih vaj za članice. (J. O.)

CELJE — Na otvoritvenem atletskem mitingu v Celju so nastopili tudi novomeški atleti. Kovačič je zmagal v teku na 1.000 m s časom 2:31,0, v skoku v daljavo pa je bil Dragaš drugi s 666 cm.

BREŽICE — Na področnem gimnastičnem prvenstvu je tekmovalo 90 telovadcev iz Novega mesta, Šentruperta, Krškega, Črnomlja in Brežic. Pri pionirih je v malem programu zmagala Umekova iz Šentruperta, ekipno pa Šentrupert. V velikem programu je bila najboljša Lalovičeva iz Brežic, ekipno pa Novo mesto. Pri pionirjih sta bila najboljša Verstopšek iz Brežic in ekipa iz Brežic.

Pri mladincih tretjega razreda je zmagal Mrak, pred Kumrom in Damjanovičem (vsi Novo mesto). Pri mladinkah tretjega razreda sta zmagala Cemičeva iz Novega mesta in Novo mesto, pri mladincih drugega razreda Kuzmin iz Brežic, pri mladincih prvega razreda pa Gerjevič, pred Štincem in Balogom (M. J.)

NOVO MESTO — V prvenstveni rokometni tekmi ljubljanske conske lige je Novo mesto premagalo Prule iz Ljubljane 26:22 (14:9). (J. S.)

LESKOVEC — V prvenstveni rokometni tekmi zasavske lige je Krško po odlični igri premagalo živalno moštvo Leskovca 17:13. Največ golov za Krško so dali: Iskra 6, Dobnik 4 in Šulec 3, za Leskovec pa Arh 5 in Radi 4. (S. I.)

KOČEVIJE — V prvenstveni rokometni tekmi je ITAS igral neodločeno z Gradišcem 17:17 (10:5). Domači so sicer vodili, vendar so jih v nadaljevanju borbeni gostje ujeli. Zerjav in Lunder sta dala po 5 golov za ITAS, za Gradišče pa Kos 9. (Z. F.)

KOČEVIJE — V prijateljski nogometni tekmi je Kočevje premagalo Goranprodukt iz Cabra 8:1 (1:1). Gole so dali: Briški 4, Kopač 2 in po 1 Turk in Boc. (Z. F.)

PODBOČJE — V prijateljski košarkarski tekmi je Krško premagalo domačo ekipo 75:63. Domačin Pruh je dal 20 košev, Turk iz Krškega pa 24. (J. B.)

KRMELJ — Na aprilskem šahovskem brzoturnirju je zmagal Sribar z 12 točkami pred Prosenikom in Gačnikom 9, Markovičem 8, Pogačnikom 7, Žitnikom 5 in drugim (B. D.) KRMELJ — V prvenstveni rokometni tekmi zasavske lige so domačini premagali Brestanico 18:10. Domači so se odlikovali z borbenostjo. (B. D.)

Druga pomlad — Opara

Po običaju med najboljšimi — Rajerjeva

odbojka

Novomeščanke druge?

Trebanjski odbojkarji so spet zmagali in se dokončno rešili skrbi — Poraz Novomešanov

Novomeške odbojkarice so v pičli uri premagale slabo Ljubljano, in če bodo tudi v zadnjem kolu zmagale na Jesenicah, bodo druge. Fužinar z Raven si je že pred koncem zagotovil naslov slovenskega prvaka. Prijetno so presenetili Trebanjci, ki so premagali Gaberje, se učvrstili na šestem mestu in se dokončno rešili izpada. Zato pa tone barka Novomešanov, ki tudi proti slabi Mežici v posameznih setih niso mogli osvojiti več kot nekaj točk ...

N. mesto - Ljubljana 3:0

Manj kot uro je bilo treba, da so Novomeščanke premagale Ljubljanko, ki so v treh setih osvojile komaj 20 točk. Novomeščanke se niti niso posebno trudile, a so bile vendar premočne nasprotnice za gostje, ki so se malo bolj upirale le v drugem nizu, pa še takrat le potem, ko so Novomeščanke že izdatno vodile.

Novo mesto: Dokl, Ščuka, Pučko, Bilič, Rajer, Boh, Forte.

so Trebanjci znali dobro zaigrati v odločilnih trenutkih ob koncu posameznih setov, žal pa se je tudi tokrat spet ponovila stara slabost, da v kritičnih trenutkih vsi igralci popustijo in se le stežka „zberejo“. Pohvaliti velja vso ekipo, zlasti pa veterana Francija Opara, ki je bil zanesljiv na mreži in pozhrtvovalen v polju.

N. mesto - Mežica 1:3

Neverjetno je, kako lagodno si Novomeščani predstavljajo tekmovanje v slovenski ligi. Edino veteran Goleš se je odlikoval v Mežici, drugi pa so gledali, kako jih ekipa domačih premaguje po mili volji ... Zalostno za novomeško odbojko, da se mora spet otepati dna. Ekipa Plamena, ki jo morajo premagati, je njihovo zadnje upanje za obstanek! Novo mesto: Koprivnik, Graberški, Goleš, L. Babnik, I. Babnik, Weiss, Jenko.

Trebnje - Gaberje 3:1

Ekipa Trima iz Trebnje se je v nedeljo po vsej verjetnosti dokončno rešila skrbi pred izpadom iz slovenske lige. Z zanesljivo igro zlasti v prvih dveh nizih je v mirni telovadnici pred približno 50 gledalci zmagala nad enim izmed favoritov, moštvom Gaberja iz Celja s 3 : 1 (14, 12, - 13, 11). Pohvalno je, da

LESTVICE

II. ZRL - moški

Vitex	13	11	0	2	192:148	22
Metalac	13	10	1	2	165:168	21
Zenica	13	7	1	5	207:179	15
Slovan	13	7	1	5	223:197	15
Mladost	133	7	1	5	183:179	15
Mehanika	13	7	0	5	219:192	14
Varteks	13	7	0	6	213:198	14
Celje	13	5	2	6	156:134	12
Sevnica	13	5	1	7	201:227	11
Radnički	13	4	0	9	184:221	8
Split	13	3	1	9	174:194	7
Rovinj	13	2	0	11	134:214	4

Veteran kljubuje — Goleš

II. ZRL - ženske

Split	13	12	0	1	165:92	24
Ekonom.	13	10	2	1	172:108	22
Jedinstvo	13	9	0	4	171:144	18
Koka	13	8	0	5	144:145	16
Branik	13	7	0	6	153:143	14
Ivanič	13	7	0	6	125:117	14
Podravka	13	6	2	5	128:133	14
Brežice	13	4	2	6	121:127	11
Metalac	13	4	0	9	103:126	8
Lokomot.	13	3	1	9	132:186	7
Olimpija	13	2	0	11	141:179	4
Bosna	13	2	0	11	138:193	4

SRL - moški

Soštanj	14	11	1	2	260:219	23
Rudar	14	11	0	3	206:173	22
Sl. Gradec	14	10	0	4	262:225	20
Tržič	14	9	1	4	228:196	19
Ribnica	14	9	1	4	239:217	19
Piran	14	6	3	5	160:166	15
Radgona	14	5	1	8	264:277	11
Izola	14	5	1	8	199:216	11
Radeče	14	3	2	9	212:231	8
Brežice	14	3	1	10	213:247	7
Ajdovščina	14	3	1	10	200:241	7
Polet	14	3	0	11	223:257	6

SOL - moški

Izola	13	12	1	37:11	25
Bled	13	10	3	35:12	23
Branik	12	9	3	27:18	21
Gaberje	13	7	6	27:22	20
Bovec	13	6	7	23:25	19
Trebnje	13	6	7	22:27	19
Mežica	14	4	10	21:35	18
Novo mesto	13	4	9	18:30	17
Plamen	14	1	13	9:39	15

SOL - ženske

Fužinar	11	9	2	28:10	20
Maribor	12	7	5	22:20	19
Gaberje	11	7	4	25:13	18
Novo mesto	11	7	4	25:15	18
Jesenice	11	6	5	20:16	17
Ljubljana	11	3	8	13:26	14
Branik	11	0	11	0:33	6

ŠPORTNI KOMENTAR

Napredek rokometna

iz množičnosti je na Dolenjskem zrasla tudi kakovost — Zdaj središče še v Ribnici!

Rokomet je na Dolenjskem najmočnejši šport: to je pokazal tudi začetek spomladanskega nadaljevanja v vseh konkurencah. Sevnicičani, ki so bili še pred 14 dnevi med najresnejšimi kandidati za izpad iz druge zvezne lige, so po dveh zmagah nad slovenskima ligašema zdaj mnogo mirnejši. Tudi rokometiške iz Brežic nimajo skrbi za obstanek v enaki konkurenci, čeprav spomladi niso začele dobro, saj so v treh tekmah iztržile komaj točko.

Razveseljivo napredujejo Ribničani, ki so doslej zmagali v vseh treh nastopih in se priključili tistim, ki se borijo za prvo mesto in vstop v drugo zvezno ligo. Tem slabše pa gre Brežičanom, ki nikakor ne morejo zmagati. Starejši igralci so še vedno boljše, pravih zamenjav pa nimajo ...

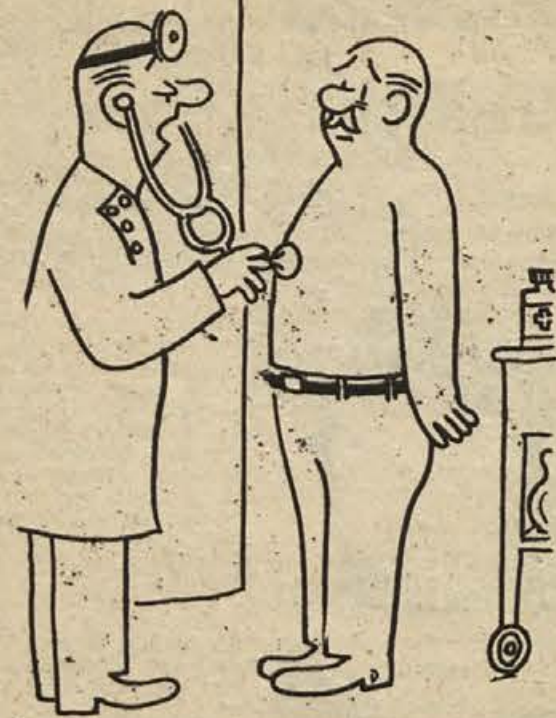
Če k temu prištejemo še veliko število ekip, ki se borijo v števnezi in v konjskih tekmovanjih, je očitno, zakaj ima dolenjski rokomet

tudi kvaliteto širino. Iz številnih ekip in množičnih tekmovanj pač priti tudi kakovost. Lep primer za to je vsekarj Ribnica, kjer vodijo dolenjsko rokometno ligo in kjer so obudili tudi žensko ekipo.

Mimo tega je za rokomet veliko zanimanja tudi po Šolah, saj skoraj ni šolskega športnega društva, ki bi ne imelo rokometne sekcije! Vse to kajpak pomaga pri razumevanju tega športa in pri pridobivanju mladih se pozeje, ko zapustijo šolske klopi.

Brzkone je k temu novemu vzponu dolenjskega rokometna pomagala tudi zlata olimpijska medalja iz Muenchna. Rokomet ima zdaj tako, podobno kot košarka po ljubljanskem svetovnem prvenstvu, izredne možnosti za prodor. Od pangoze same in ljudi, ki jo vodijo, je odvisno, kako bodo izkoristili prilžnost.

J. SPLIČHAL

„Če res želite dober nasvet, potem prodajte vse, kar imate, z denarjem pa si privoščite kaj lepega in sladkega za ostanek tega tedna.“

„Hej, vidva, ne tako hitro – nisem se rekel, da!“

Dolenjski list pred 20 leti

Slovo od Borisa Kidriča

MRTVI KOMISAR narodnoosvobodilne vojske Slovenije Peter Kalan se je vrnil k svojim vojnim tovarišem – padlim narodnim herojem. Skoraj 200.000 ljudi se je v Ljubljani poslovalo od velikega revolucionarja Borisa Kidriča. V poslednje slovo so mu spregovorili tovariši Tito, Edvard Kardelj, Miha Marinko, Josip Vidmar in Janko Rudolf.

NA SVOJI SEJI je izvršni svet ljudske skupščine LRS med drugim dodelil okrajnemu ljudskemu odboru Kočevje pomoč vnesku 30 milijonov dinarjev za izvršitev del, ki so povezana s proslavo 10. obletnice prvega zbora odposlanec slovenskega naroda.

VINCENC LUMPERT, mali posestnik z Drage št. 9 pri Senterju, je bil tudi eden izmed tistih, ki so morali v mladosti s trebuhom za kruhom v Ameriko. Trdo delo v tujini je bilo zanj trda soga; zato se je v svojo ljubezljivo oprjel obdelovanja domačega goveda. Kljub svojim 80 letom je te dni prodal družni mesarji v Novem mestu 900 kg težkega vola, kar je za prava redkost za Dolenjsko.

ALKOHOL JE UNIČIL Marijo Zorc, posestnico iz Gotne vasi. Še v hudi gripi in moreči vročini se ni mogla odreči alkoholu, ki ga je prekomerno uživala vsa zadnja leta življenja. Alkohol ji je vzela pamet, požrl velik del posestva in slednjic izkopala grob.

IZ LOSKEGA POTOKA – Imamo dve kmetijski zadrugi z ostalimi odseki. Obe sta aktivni in se trudita za dvig živinoreje, sadjarstva, gozdarstva in poljedelstva, v kolikor moremo pri nas govoriti o poljedelstvu. Bodočnost ima živinoreja.

V METLIKI je zelo pereče vprašanje mestno pokopališče. O njem se razpravlja že več let, odkar se je na mnogih krajih rušil oporni pokopališki zid, ki se ruši kar naprej. Jasnje je dvoje: potrebno je neke v ravnini dobiti prostor za novo pokopališče, obenem pa je prav tako potrebno sedanje pokopališče, ki je značilen tip nanesenega pokopališča, ohraniti pred razpadom.

(IZ DOLENJSKEGA LISTA
17. aprila 1953)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske novice.

Zoper ponarejanje živil

(Drzavni) zbor je sprejel postavlo zoper ponarejanje živil (jedl in pijače). Nadejamo se, da nam ta postava prinese obliko koristi – zlasti se vinorejcem. V Trstu bodo imeli volitve za mestni in deželni zbor. Slovenci pridno delajo, da spravijo kaj svojih ljudi v zbor. Treba je: lahoni so vže tako pridni, da pretega vsako mejo; Italija jim je draga, a naše Avstrije ne marajo.

(Naceškem) vedno v. Mlado in Staročehi so si v laseh. Mladim je vsako sredstvo dobro, samo da bi zmagali pri volitvah, zlasti se v glavnem mestu Pragi, kjer imajo doslej večino Staročehi. – Govori se, da odstopi češki namestnik grof Thun. Spril se je jako s praskim mestnim zastopom.

(Narbskem) je dobila radikalna stranka pri volitvah toliko glasov, da vladi prijazna liberalna ni imela večine. Vlada si je pomagala s tem, da je razveljavila nekaj radikalnih volitev,

Zgodilo se je...

DRAGE NEVESTICE – Nigerijski zeni je poslal pismo v časopis, v katerem se priznava, naj zaščitijo ženine pred nečloveško drugo nevest. Poseben nigerijski zakon sicer določa, da nevesta ne sme biti dražja od 90 dolarjev, vendar pa zlasti ženske v južnem delu države hudo izkoriščajo, saj zahtevajo za nevesto tudi po 1200 dolarjev. Tudi od pisma si ne obetajo kaj prida. Plemski poglavarji imajo dovolj denarja in hočejo veliko žena.

PORNOGRAFIJA – Na kalifornijskem medicinskem središču v San Franciscu so ustvovali, da so pornografski filmi odlično zdravilo za poročene pare s seksualnimi problemi. Predvajajo jih tistim zakoncem, ki jih muči slaba vest, češ da v postelji počno nemoralne stvari. Za tiste v filmih so pravi vajenci v perverzno-stih.

DOJENČEK – REVEC – Ambicije staršev ne poznajo meja! V okolici New Yorka si je pametni oče bržkone vtpeal v glavo, da mora njegov sin postati svetovni prvak v dviganju uteži. Revec je moral že teden dni po rojstvu dvigati uteži, zdaj pa, ko je star 15 mesecev, dvigne že 13,5 kg. Ubogi sin ob zmešanem očetu.

SLIKAR ZA PSE – Posebno nagrado na razstavi v Rimu je dobila slika, katere slikar je barvam primela. Mesi izveček tako močnega vonja, da so se gnetli okrog slike vsi psi v dvorani in se z divjim laježem zaganjali proti njej. Škoda, da ni videla malo nize!

SLAB KRUH – Uradna statistika je povedala, da Francozi pojedo precej manj kruha kot nekoč. Vsk Francoz ga poje 196 gramov na dan, zadnje leto pred drugo vojno pa ga je še 373 gramov. Pravijo, da je to posledica slabe kakovosti. Pri nas ga bomo pojedli manj zato, ker ga bodo čedalje manj pekli (po nočni aktivni).

TUDI INDIJA – Indija pripravlja umetni satelit, ki ga bo po sporazumu izstrelila sovjetska raketa. Ni še znano, kdaj se bo Indija vpisala med države, ki so izstrelile satelit.

VELIKO KRAKOV – Na žubem festivalu v Vitellu je zmagała Francozinja, ki je pospravila 60 parov žabjih krakov v petih minutah in pol. Za festival pa so pripravili kar štiri milijona žabjih krakov. Dobro, da ga nimamo na Dolenjskem: le kje bi letos dobili toliko žab?

KAKSNA OBLAST – Belgijka zavarovalnica je dobila tako poročilo o prometni nesreči. „Podrsal sem ob drevo, prebil zid, zdrsnil po nasipu in se dvakrat prevrnil, nato pa sem izgubil oblast nad krmilom.“ Skromno pripisim: mar ni oblast nad krmilom izgubil že nekaj trenutkov prej...

PREVEČ MRLIČEV – Župan glavnega mesta Indonezije, Djakarta, sivi, da bodo morali kar najhitreje zgraditi krematorije, ker bodo sicer pokopališča čez šest desetletj zavzela sedem desetih površin te države. Prehitro umiranje...

NA VELIKO Francoska policija je prejela Italijana, osumljenega kupačje z ukradenimi avtomobili. Imela je prav: v njegovem avtomobilu so našli kar 25 kilogramov ponarejenih izkaznic, zavarovalnih polic in drugih listin za avtomobile, s katerimi je kupčeval. Če dela, počeni to na veliko!

STRAH PRED SVEDROM:

Rešujmo zobe!

Fluor je odlično zdravilo proti kariesu

Lahko ohranimo zdrave zobe do starosti? Strokovijski energično trdijo: „Izredno težko!“ Kisline napadajo naše zobe in jih uničujejo. Kako premagati karies – zobno gnilobo? Odkrili so fluor, sicer čudovito zdravilo, vendar pa meč z dvema reziloma. Na kalcijevih kolicinah fluor ne učinkuje, večje pa lahko škodujejo zdravju. Dokler ne bo dokončne rešitve, je potrebna kar največja skrb, ker imajo danes ljudje čedalje več pokvarjenih zob.

Zobno gnilobo je poznal že Hipokrat, ja vendar še do danes nismo bili sposobni preprečiti!

V Ameriki so ugotovili, da je dovolj pitni vodi dodati fluor, da bi uničili karies. To je sicer lahko reči, a težko uresničiti. Dva ali tri miligrami v litru vode preveč – pa je lahko za zdravje ljudi tudi več škoda kot koristi. Kljub tej bojazni so v nekaterih mestih začeli vodo dodajati fluor in dosegajo izvrstne uspehe v borbi z zobno gnilobo.

Za zobozdravnika je najhujši poraz, kadar mora izdreti zob. Zato niso prenetljive prošnje: „Ljudje, čim pogosteje hodite na pregled!“ Zobni past s fluorom je danes še premalo, čeprav je njihov učinek v borbi proti zobni gnilobi znanstveno dokazan.

Kadar se odločate, ali bi šli k zobozdravniku ali ne, pomislite: karies lahko napade zob s 30 strani! Dajmo prednost nekaj neprijetnim minutam sedenja na stolu – posledice zobne gnilobe so veliko hujše...

Sol bom tovoril

Zadnji terek sem se vračal proti Blokam, kar me je v Mišnem dohu zatekel dež s snegom. Stopil sem h Gasperejev in se zapletel z Miho v pogovor. Potožil mi je: „Martini, tako malokdaj se oglasiš. Obljubi, da nas boš večkrat obiskal.“

„Ne vem. Vse kaže, da bom spet tovoril.“ mu pravim in pokazem na prazne solne vreče, ki sem jih naložil na kobilico.

„Menda vendar ne?“ se je začudil, „saj dobimo sol v trgovinah.“

„Dobite, dobite,“ mu oponesem, „pa je bo zmanjkalo. Ponekod je že tako. Ravno včeraj sem dobil narročilo za nekaj stotov soli, ki jo moram tovoriti do Hrvaškega in se naprej. Tam menda že malo po Turško zasaknejo besede.“

„Ali ni tihotapljenje soli strogo prepovedano?“ je Miha začuden.

„Seveda ja, pa kaj potlej?

Ali ti ješ deteljo v solati, kralji?“ ga zvito vprašam.

„Deteljo? Le čemu neki? Zame je le motivilec dober, za drugo se ne menim.“

„Vidiš, to je tisto. Ljudje so se navadili na angleško sol od morja. Pri nas je ni. Zdaj ponujajo drugo, kot bi tebi namesto motivilec ponudil deteljo. Jedel je mogoče boš, le okusa ne bo pravega, to je.“

„Pa si upaš na pot tako daleč?“ strahoma vpraša.

„Kaj si ne bi! Saj sem bil že na Dunaju in še na Ogrsko sem kdaj zašel po kupčiji, če je bilo treba.“

Medtem se je zvedrilo, pa sem zajezdil kobilico. „Srečno hodi,“ zavpije, jaz pa mi le pomaham in naročim: „Kadar bo zmanjkalo soli pa le pošlji pismo na Vrh pri Sveti Trojici. Prav gotovo jo prinesem.“

MARTIN KRPLAN

IŠČEMO STARINE

Ura brez letnice

Maks Vodeb iz Dolenjske vasi ne ve, koliko je ura stara

„Tale ura teče, če vse drugo obstanejo,“ je 66-letni Maks Vodeb iz Dolenjske vasi pokazal na starinsko uro na steni svoj delavnice. Nekoč je bil čevljar, pa je opustil ta poklic. Zdaj je čuvaj pri Agrari v Brezicah. V prostem času opravlja doma kolarska, tesarska, zidarska, ključavničarska in kovarska opravila.

„Veste, zame velja pregovor: Kdor je devetih del mojster, je devetih rev gospodar,“ je dejal in navil uro, o kateri je spet stekla beseda.

„Koliko pa je stara vaša ura, mojster?“

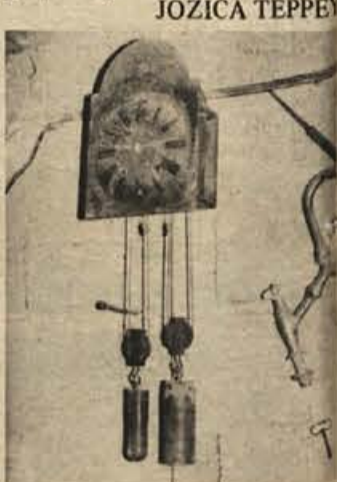
„Se sam ne vem. Pri hiši je dobrih pet let. Dobil sem jo od sinove tače, ki je bila včasih mlekarija v Ljubljani. Nekeč so ji odjemalci rekli, naj pospravijo rotopijo z njihovega podstrešja. Zraven je bila tudi ura. Zadržala jo je, čeprav ni šla. Ko je zvedela, da so mi pri srcu stari stvari, mi jo je poklonila. V mestu je popravlil in zdaj jo navijam.“

MANJŠAJO SE – Državna statistika je pokazala, da so Španci danes v poprečju visoki 167,4 cm – torej so se v zadnjih dveh letih zmanjšali za sedem milimetrov. Čez desetletja bodo za epruvete...“

vsakih enajst dni. Uteži sta obešeni na vrvcih in po tem sodim, da je ura zelo stara. Take tudi med tistimi. Nedeljskem nisem zasledil.“

Ko sva tako kramljala, je žena prinesla v delavnico pečeno uro. Našli so jo v hiši, ko so se po vojni vrnili iz izgnanstva. Najbrž so jo pustili Kočevarji. „Za kuhanje zganete se dvajsetih minutah,“ je pojasnil gospodinja.

JOŽICA TEPEPE

„Kot kaže, je ura zelo stara. Take tudi med tistimi. Nedeljskem nisem zasledil.“

Da, velike reči so se dogajale na Marsu in vse to po Paradižnikovi zaslugi!

No, ni premlajal o teh stvareh naš junak, ni si belil glave s tem, kakšen spomenik bo dobil na Marsu! Njegova glava je bila namreč kot panj, vesoljno vesolje se je sukalo okrog nje. Strupena doktorjeva hipnoza zlepa ni popustila.

Z naših vtov

VERJELI SMO

Ob nedavnem obisku Franca Popia, predsednika Zveze komunistov Slovenije, v semiški Iskri je direktor Franc Kosir dejal, da imajo v tovarni dovolj strokovnih sodelavce in da strpenirajo se precej ljudi. „Rada verjamem,“ je na pot in glas pripomnila novinarka Dela Alenka Leskovic, „saj nam diplomirana pravica streže s kavo.“ V tistem trenutku je namreč njena sošolka s fakultete, zaposlena v Iskri, goste postrela z njo.

„Koliko pa je stara vaša ura, mojster?“

„Se sam ne vem. Pri hiši je dobrih pet let. Dobil sem jo od sinove tače, ki je bila včasih mlekarija v Ljubljani. Nekeč so ji odjemalci rekli, naj pospravijo rotopijo z njihovega podstrešja. Zraven je bila tudi ura. Zadržala jo je, čeprav ni šla. Ko je zvedela, da so mi pri srcu stari stvari, mi jo je poklonila. V mestu je popravlil in zdaj jo navijam.“

Ko pride 99-letnik v mesto

Franc Jan z Bučke, ki je bil pred vojno 35 let občinski tajnik, je prejšnji teden prišel v mesto pomerit novo obleko

Srečala sva se pred vhom v krojaštvo, ki je zraven novinskega mostu. Rekli so mi, da bo prišel pomerit obleko Franc Jan z Bučke, ki je zakoračil v 99. leto. Mimo njega sem vstopil v krojaštvo in vprašal: „Kje pa imate stoletnika?“ Povedali so mi, da sva se srečala na pragu. Roko dam v ogenj, če jih Jan kaže več kot 70!

Takole na prste ene roke bi najbrž prešle starejše živeče Slovence od Franca Jana, ki je tistega aprilskega dne prišel v mesto pomerit novo obleko. Od starih zjutraj je vstal, stopil na avtobus na Bučki in se odpeljal do Škočjana. Sorodnik – preveč zamotano je bilo zame, da bi razbral, koliko rodov mlajši je – ga je potem z avtom pripeljal v mesto.

„Če kaj se boste ženili?“ ga vprašam, pa samo zamahne z roko in de: „Dosti potujem, pa moram biti lep. Lani sem bil v Zürich, v Kaminiku, zdaj grem v Zagreb h hekeri na obisk...“

Z očali bere časopise, najraje politiko in nesreče. Za politiko razumem: od 1905 do začetka vojne je bil občinski tajnik na Bučki. Kako je zdržal tako dolgo? „I, bil sem v napredni kmečki stranki. H, smo se dajali tiste čase liberalci in konservativci.“

Janov oče se ne more pritoževati ne nad gibčnostjo ne nad vidom in komaj kaj

glasneje je treba govoriti z njim. Toda če mu kaj dobro dela, so to čisto zaneseljivo možgani. Rodil se je 1875 in prav odlično se še spominja tudi dogodkov iz prejšnjega stoletja. Recimo: „Ko je oče kupil novo posestvo, šest let mi je bilo takrat, smo imeli krasno kosilo – fízol v strokih in s smetanjo zabeljen!“

Potem pove, kako so ga patri biskali po riti, ko je hodil od 1884 do 1888 v meščansko šolo v Novem mestu. Oče ga je z vozom pripeljal v mesto, saj železnice takrat še ni bilo. Pošto so v Ljubljano

SKOK NA MARS

Usčipnil se je v bedro Paradižnik, butnil s čelom v steno, se počul za las – in slednjič je doumel: v ladji je, na svojem kabrioletu sedi in poleg njega se vedno sniva njegova žena!

Več ni spraševal. Saj tudi ni bilo časa! Zemljiska težnost je že pritiskala k tlom, instrumenti so nemirno migljali; vsak hip bo treba prijeti za zavoro...

DL	G. R. FILOZOF	PALICA REZAMI	TOVARNA OPEKE	JÜRGENS UDD	ET CETERA	BIČ	RIM. STENOBRAF	TELICEK	LOŠC
IZSTRELEK									
ZAKLOPNA VRATA									
RIM. POZDRAV				OSTRO OMEJEN TROJICA					
OLIKA					TUL ZELNATO STORUVJE				DL
MALAJ. OZINA				LIUBLJ. LOKAL ČAČKA				UDAV GLAVA	DL
DL	JAP. MESTO	RADON. RAND-DELNIK							
ZNOJNICA			PORAB V BOKSU			BRIGITTE BARODT CENTER GORENI			DOMICELI
ŽUZELKA			SPZ.IME						
RAND. SADIJE			RIM. BOG JEZE GLINA			GR. MUZA POEZIJE KOPANIJE			IMPERIA IZVRSNI SVET
KOOR. TKE									
DL	SV. ZORAVI-LISCE								

JOŽE SPLICAL

... Ko bodo vsa odlagalšča IMV preplavljena s katraci, bo generalni direktor IMV Jurij Levničnik skrivnostno povedal, da jih bodo začeli delati!

... Dokončno sem se preprical, da sevniški rokometarji ob tako vestnem treningu ne morejo izpasti iz druge zvezne lige. Anton Androjna celo ob treh ponoči „raubšica“ ribe!

... Umetnik Miro Gutman namerava izdati knjigo. Če se za mora zgoditi, naj se za božjo voljo – čim pozneje!

Rešitev prejšnje križanke:

				S	K	O	B	E	L	T	C	A		
				L	A	Z	O	L	E	S	T			
				L	A	Z	O	L	E	S	T			
				L	A	Z	O	L	E	S	T			
				L	A	Z	O	L	E	S	T			
				L	A	Z	O	L	E	S	T			
				L	A	Z	O	L	E	S	T			
				L	A	Z	O	L	E	S	T			
				L	A	Z	O	L	E	S	T			
				L	A	Z	O	L	E	S	T			
				L	A	Z	O	L	E	S	T			
				L	A	Z	O	L	E	S	T			
				L	A	Z	O	L	E	S	T			
				L	A	Z	O	L	E	S	T			
				L	A	Z	O	L	E	S	T			
				L	A	Z	O	L	E	S	T			
				L	A	Z	O	L	E	S	T			

... Umetnik Miro Gutman namerava izdati knjigo. Če se za mora zgoditi, naj se za božjo voljo – čim pozneje!

Paradižnik je planil na noge. Stresel je ženičko za soobečane? „Pokonci, punca! Bova takale stopila pred svoje robačane?“ je zakrical in že slacij marsovske žabe, pa odvalj smesni nos in pulji anteno iz lasišca. Nato se je vrge na kabriolet in zmetal z njega marsovsko kamenje in naprave za raziskovanje.

Poprjela je še Klara in že sta bila nared za pristanek.

VAJA V POTRPLJENJU

Ker se že več let nisem udeležil kakega filmskega festivala, sem sklenil, da pojdem v Cannes. Zdelo se je, da se nič ni spremenilo ondi, odkar sem bil zadnjič tam. Dobil sem iste znane obraze producentov in režiserjev. Prav tako sem se srečal s starimi znanimi časniki in videl ista dekleta, pred istimi fotografi, ob isti obali, kako so se jim nastavljal.

Filmski festival je kakor kak slavnostni sprejem – vsi poznajo drug drugega, čeprav nihče ne ve, kako je drugi drugemu ime.

Nekdo, ki ga že več let poznam (čeprav ne vem, od kod), je planil v veži hotela Carlton, kjer so predvajali večina ves festival, k meni, mi močno stisnil roko in dejal: „Ali veste, kdo je tu?“

„Le kdo?“ sem odvrnil, da bi ne bil opazil, kako prav nič ne vem, kdo da je.

„I, Peter!“ je vzklilnil.

„Ali res?“ sem dejal. „Kdaj je pa prišel?“

„Včeraj.“

„To je pa res imenitno,“ sem vzklilnil.

„Mi trije se moramo na vsak način kaj dobiti.“

„Res, neznanstvo sem vesel, da bom spet videl tega našega Petra,“ sem rekel.

Še enkrat mi je pomahal in izginil. Kako sem si belil glavo, da bi razvozal, kako se piše ta in kdo na svetu je tisti Peter! Medtem ko sem pretuhtaval obe vprašanji, je stopila predme neka mlada dama in vprašala:

„Me še poznate?“

„Seveda, seveda!“ sem vzklilnil in dvignil obrvi.

„Delam pri Jacku Wienerju.“

„Da, vem,“ sem odvrnil in vneto pokimal z glavo. „Kako pa kaj živi naš stari Jack?“

„O, prekrasno! Ali boste še za hipec tu?“

„Seveda, mislim, da bom,“ sem dejal.

„V redu. Potem pa bodite tako prijazni in naročite Jacku, naj tu počaka name. Bom takoj nazaj!“

„O, rad,“ sem rekel, saj nisem mogel povedati, da nimam niti pojma, kakšen je tisti Jack Wiener. Še dobro, da je čez pet minut prišel mimo neki moj stari prijatelj. Obleden je bil v teniško srjajo z uzevenim imenom. Zato sem vedel, da je to Alain Bernheim.

„Ali poznaš Jacka Wienerja?“ sem ga vprašal.

„Seveda,“ je rekel Bernheim. „To je šef agencije filmske družbe Columbia.“

„Dobro, potem pa, prosim, če bi tukaj v veži čakal nekaj minut z menoj. Saj mora zdaj priti. Neko deklo, ki z njim sodeluje, mu mora nekaj sporočiti.“

„Pa ne utegnem dobi...“

„Brez skrbi,“ sem dejal, „saj se bo ta dama takoj vrnila.“

Bilo je petnajst minut čez dvanajst. Če trt ure zatem se je pojavil Fritz Loewe, skladatelj My Fair Lady, in naju vprašal: „Ali bi šla kosit na mojo jahto?“

„Prav rad,“ sem dejal. „A čakati moram Jacka Wienerja.“

„Dobro, pa drugič, ko bo šlo,“ je dejal Loewe in odkorakal s šestimi prekrasnimi dekleti.

Okoli 13. ure je prišla Mrs. Bernheim. „Pojdi z menoj na obalo.“ je pozvala svojega moža. „Bova malo zaplavala!“

„Zal mi je, ljubica,“ je zavzdihnil Bernheim. „Pa moram zaradi važnega zmenka počakati Jacka Wienerja.“

Ob 13.30 sva bila že obalačna.

„Pa pojdi najprej ti h kosilu,“ je dejal Bernheim. „Jaz pridem pa pozneje.“

„To ne gre,“ sem ga zavrnil, „saj ti ne poznaš tiste dame, ki dela pri Jacku Wienerju. Zatorej bi ji ti, ko bi bil jaz pri kosilu, ne mogel sporočiti, da Wienerja doslej še ni bilo. Obratno pa jaz, medtem ko bi ti kosil, ne bi mogel spoznati Wienerja.“

„Res, prav imas,

Sodba in kazen za teroriste

Vojaško sodišče obsodilo na smrt tri člane ustaške skupine, ki je junija lani vdrla v Jugoslavijo — Enemu gre 20 let zapora

Kot poroča agencija Tanjug iz Sarajeva, je bila od 11. do 21. decembra lani pred vojaškim sodiščem v Sarajevu glavna sodna obravnava proti ujetim članom fašistično-teroristične skupine: Djuri Horvatu, roj. 12. aprila 1942 v Paljinovcu (občina Čakovec), državljanu SFRJ in Avstralije; Vejsilu Keškiću, roj. 25. junija 1939 v Mali Peči (občina Bihać), državljanu SFRJ in Avstralije; Mirku Vlasnoviću, roj. 15. septembra 1932 v Gor. Zemunik (občina Zadar), državljanu SFRJ in Avstralije, in Ludvigu Pavloviću, roj. 9. aprila 1951 v Vitini (občina Ljubuski), državljanu SFRJ.

Skupina 19 članov tako imenovane „Hrvaškega revolucionarnega bratstva“, fašistično-teroristične organizacije, se je 20. junija 1972 vtihotapila iz Avstrije na ozemlje naše države. Hotela je s terorizmom, nasiljem in uboju razbijati bratstvo in enotnost narodov in narodnosti Jugoslavije ter spodbuditi ustavno ureditev SFRJ.

Fašistični teroristi so se pred vpadom v našo državo pripravljali na območju Avstralije in v več zahodnoevropskih državah pod vodstvom posebej izurjenih in izbranih

priladnikov „Hrvaškega revolucionarnega bratstva“. Ta organizacija ima v svojem programu z nasiljem, diverzijami, umori in gverilskimi akcijami spodbuditi in rušiti ustavno ureditev naše države.

Teroristi so iz Avstralije na ukaz vodstva „glavnega stana hrvaškega revolucionarnega bratstva“ prihajali v zahodno Evropo od leta 1969 do 1972. Od 19 članov fašistično-teroristične skupine, ki se je vtihotapila v Jugoslavijo, jih je 9 dlje časa živel v Avstraliji, kjer so dobili državljanstvo in končali diverzantsko teroristično urjenje. Drugi so krajši ali daljši čas prebivali na francoskem, zahodnonemškem in avstrijskem ozemlju. Skupina se je pred vpadom v SFRJ še do konca pripravila na ozemlju Avstrije.

Pripadniki naše varnostne službe in teritorialne obrambe so že ob prvih spopadih teroristom prekrizali račune in pokazali popolno pripravljenost in trdno odločenost, da, če je treba zavarovati našo samoupravno socialistično ureditev, obračunajo z vsakomer.

Na območju BiH in Hrvaške, kjer so teroristi bežali pred varnostnimi organi in enotami naše teritorialne obrambe, je razbita sovražna skupina čutila nenehen in enoten odpor ljudstva in bila tako prisiljena strdati in se zatekati v samotne gorske predele, zaradi česar je bila naglo in dokončno uničena.

V požrtvovalni akciji ljudstva, varnostne službe in enot teritorialne obrambe je pri iztrebljanju fašističnih teroristov v pogumnem in častnem boju izgubilo življenje 13 pripadnikov.

dnikov teritorialnih enot ljudske obrambe: ramskega, listiškega, ljubuškega, duvanjskega in donjevaškkega partizanskega odreda in varnostne službe.

Med akcijo smo obračunali z vso skupino: od 19 teroristov jih je 15 padlo, štirje pa so prišli živi v roke varnostnih organov in jim je sodišče izreklo zasluženo kazen. Na podlagi obsežnega dokaznega gradiva je vojaško sodišče v Sarajevu ugotovilo, da so Horvat, Keškić, Vlasnović in Pavlović zagrešili kazniva dejanja: združevanja zoper ljudstvo in državo po čl. 117, organiziranja in pretihotapljenja skupine na ozemlje Jugoslavije po čl. 111, ogrožanja ozemljске celovitosti in neodvisnosti države po čl. 101 in hudo kaznivo dejanje kontrarevolucionarnega napada na državo in družbeno ureditev. Zaradi teh kaznivih dejanj so bili obsojeni na smrtno kazen.

V zvezi s prošnjami za pomilostitev, ki jo jih vložili obsojenci in njihovi zagovorniki, je predsedstvo SFRJ sklenilo, da ne upošteva prošnje za pomilostitev Djura Horvata, Vejsila Keškića in Mirka Vlasnovića, medtem ko je prošnji za pomilostitev Ludviga Pavlovića ugodilo in mu smrtno kazen spremenila v 20 let strogega zapora. Obsodbe nad obsojenimi na smrt so bile izvršene. Pomiloščeni Ludvig Pavlović je med preiskavo in pred sodiščem vse priznal in tako pomagal pri osvetljevanju zločinov naklepev skupine. V teroristični organizaciji je bil le malo časa in poprej se ni zagrešil nobenega kaznivega dejanja, pred pristojnimi organi pa je svoje dejanje obžaloval.

(Povzetek iz Dela, objav. 13. aprila)

Nenavadna nesreča, ki jo še raziskujemo, se je zgodila 10. aprila okrog 13. ure lastniku kemične čistilnice Edvardu Glavanu iz Bršlina. Glavan je pregledoval oblačila in jih vlagal v čistilni stroj, medtem pa je v žepu moških hlač našel vžigalno kapico. Ta je v Glavanovi roki nena-

Eksplzija

doma eksplodirala. Hudo poškodovanega lastnika kemične čistilnice so odpeljali v bolnišnico. Odtrgalo mu je dva prsta na desni roki, poškodovano ima zapestje in trebuh.

Ti dni pričakujemo v naših krajih spet več zdomcev na pomladnem obisku. Ni odveč, če opozorimo na previdno vožnjo in na predolgo sedenje za volanom, ki je že marsikaterega zdomca privedlo v nesrečo. Da se ne bo zgodilo kaj takega, kot kaže slika! Posnetek je z najhujše prometne nesreče, ki se je zgodila prejšnji mesec in je zahtevala 8 žrtev. (Foto: M. Moskon)

DREČJI VRH: TRČENJE NA OZKI CESTI — Franc Kresca s Pogorelja je 15. aprila dopoldne vozil z avtom skozi Čužno vas, v neprepletnem ovinku pa se je naproti pripeljala z osebnim avtom Marija L. movšek iz Mirne vasi. Na ozki cesti proti Drečjemu vrhu sta vozili trčili. Škode je za 2.500 din.

iz Črmošnjic, voznik pri GG Novo mesto, s tovarnjakom pripeljal v Maline, da bi naložili hlode. Pri tovarnanju je vozilo zdrsnilo naprej, nasip se je udrl, tovarnjak pa se je prevrnil. Na srečo se nihče ni poškodoval.

RUMANJA VAS: TRČENJE V OVINKU — 11. aprila dopoldne sta v Rumanji vasi v neprepletnem ovinku pripeljala naproti tovarnjak z voznikom Slavkom Lindičem iz Dolge vasi in osebnim avtomobil, ki ga je vozil Franc Potočar z Dol. Polja. Med srečanjem je prišlo do trčenja, v katerem je nastalo za 7.000 din škode.

BEREČA VAS — ZDOMEC V TRAKTOR — Jože Suklje iz Bereče vasi je 12. aprila dopoldne s traktorjem zavil v levo k domači hiši, tedaj pa je vanj trčil zomec Jure Bajič z avtom nemške registracije, ki je vozil za njim in začel prehitovati. Avto je po trčenju zdrknul na njivo. Suklje se je laže poškodoval, gmotne škode pa je za 2.000 din.

MALINE: NASIP SE JE UDRL — 11. aprila dopoldne je Albin Sprogar

NOVO MESTO: TRČIL OD ZADAJ — 12. aprila zvečer je Novomeščanka Štefka Blatnik z osebnim avtom vozila po Partizanski cesti proti bolnišnici, pri mostu čez Težko vodo pa je ustavila. Za njo je pridrel z osebnim avtom Janez Vodopec iz Šmihela in trčil v avto Blatnikove. Škode je kar za 20.000 dinarjev.

KARTELJEVO: MED VOZJNO ZADREMAL — 13. aprila je Jože Gorenc iz Gor. Lenarta vozil tovarnjak s prikolico po karteljevskem klancu. Med vožnjo je za volanom zadremal, zapeljal s ceste in tovarnjak se je prevrnil. Škode je za 3.500 din.

NE LE TARNATI
Nagel razvoj motorizacije v Jugoslaviji je res prehitel zakonodajalce in službe, vendar imamo tudi dosti novega, kar gre vštrec z njo. Lani na primer smo dobili nov zakon o javnih cestah, zadnje dni februarja pa je uradni list prinasel sklepe in priporočila republiške skupščine, kako naj bi izboljšali varnost v cestnem prometu. Novost so tudi sveti za promet pri občinskih skupščinah. Kako naj bi delali, smo se pozanimali v Srečnici.

V tej občini so se sestali predsedniki komisij tega sveta ob sodelovanju predsednika republiškega sveta za varnost v prometu Borisa Čizmeke — Bora že 7. marca, torej le nekaj dni po izidu priporočil. Naročili so posameznim članom sveta, da bodo v delovnih organizacijah usposobili posebne komisije za prometno varnost.

Predsednik take komisije bo moral biti član samoupravnega organa, pomagati pa bi mu moral tudi varnostni tehnik ali kak drug strokovnjak, določen za to delo. Skrb za prometno varnost je pač treba prenesti na kar najširši krog ljudi. To iz dneva v dan zahteva vse hujši krvni davki na naših cestah.

A. Z.

NOVO MESTO: NENADOMA PREČKALA — Novomeščan Martin Jerin je 13. aprila zvečer z osebnim avtom vozil po Cesti komandanta Staneta, pri hiši števil. 32 pa je nenadoma prečkala cesto Novomeščanka Marija Blažon. Voznik je zadel in zbil na tla. Poškodovano so odpeljali v novomeško bolnišnico, ker si je zlomila nogo. Gmotne škode ni.

NOVO MESTO: NI IMEL PREDNOSTI — 13. aprila zvečer je Novomeščanka Slavka Jeriček vozila osebni avto po Glavnem trgu v Novem mestu proti mostu, ko ji je po neprednostni cesti z desne pripeljal pred avto kolestar Stane Hodnik iz Novega mesta. Kolestar je trčil v avto, na srečo pa se ni poškodoval. Škode je za 1.000 din.

STARA VAS: TRČENJE PRI ODCEPU — 14. aprila je Jože Krašna iz Škocjana vozil osebni avto proti Dobruški vasi, pri Stari vasi pa je s transke poti pripeljala na cesto Milena Jerak iz Dobrave. Vozili sta trčili. Voznika imata za 4.000 din škode.

ZABJA VAS: VOZIL BREZ DOVOLJENJA — 14. aprila zvečer je Vili Šega iz Novega mesta vozil osebni avto skozi Zabjo vas, čeprav nima vozniškega dovoljenja. Pri hiši št. 16 je podrl Novomeščana Alojza Drgana, ki je tedaj prečkal cesto. Hudo poškodovanega peša so odpeljali v bolnišnico, gmotne škode pa je za 1.000 din.

Ustavljena preiskava

Občinski javni tožilec v Novem mestu je ustavil preiskavo zoper Ivana Niniča, Antona Pateta, inž. Naceta Dežmana in Janeza Zagorca

Občinski javni tožilec v Novem mestu je po opravljeni preiskavi zoper Ivana Niniča, Antona Pateta, inž. Naceta Dežmana in Janeza Zagorca podal izjavo, da odstopa od kazenskega pregona, ker je bilo med preiskavo ugotovljeno, da ravnanje Niniča ni doseglo tiste stopnje družbene nevarnosti, ki mora biti prisotna pri slehernem kaznivem dejanju, z ravnanjem ostalih treh obdolžencev pa ni nastala nobena protipravna premoženjska korist.

Kot smo poročali v lanski 9. številki, ki je izšla 2. marca, je takrat občinski javni tožilec zahteval uvedbo postopka zaradi utemeljenega sumu zlorabe uradnega položaja ali zlorabe uradnih pravic iz koristoljubja.

Na območju okrožnega sodišča Novo mesto so lani imeli 5 obsojence s področja gospodarske kriminala, to pa pomeni 45,4 odst. nad ravniwo leta 1971. Nedvomno je k

V 11 sodbah, ki jih je lani izreklo okrožno sodišče v Novem mestu in so že pravnomočne, je bilo ugotovljeno za 266.819 din škode na družbenem premoženju — Gospodarski kriminal narašča!

Grabež, poverebe, velike tatvine in vsako poseganje v družbeno lastnino so družbi posebno nevarna kazniva dejanja, čeprav se na dolenskem območju ne pojavljajo v večjem številu. Odkrivanje gospodarskega kriminala je zaenkrat še preblabo, prepočasno in še veliko bo potrebnih prizadevanj, da bi družbeno premoženje postalo vrednota, zasidrana in nedotakljiva v moralnih pojmovanjih družbe.

Na območju okrožnega sodišča Novo mesto so lani imeli 5 obsojence s področja gospodarske kriminala, to pa pomeni 45,4 odst. nad ravniwo leta 1971. Nedvomno je k

DEČNA SELA: TRČENJE
13. aprila ob 19.30 je voznik osebnega avtomobila Ivan Cerjak peljal iz Arnovega sela proti Globokemu po sredini ceste. V Dečnih selih je naproti pripeljal prav tako po sredini ceste voznik Anton Malus iz Krškega. Prišlo je do trčenja. Malus se je laže poškodoval, na avtomobilih pa je za 10.000 dinarjev škode.

TRČIL V TOVORNJAK
14. aprila dopoldne je peljal iz Krškega proti Drnovemu voznik tovarnjaka Franc Rumpert iz Krškega. Na Cesti krških žrtev, v bližini hiše št. 82, je po levi strani ceste pripeljal naproti s kolesom s pomožnim motorjem Franc Jug iz Krškega. Voznik tovarnjaka se mu je umaknil na levo stran ceste, kolesar pa je zapeljal nazaj na desno stran ceste in trčil v prednji del tovarnjaka. Kolesarja so zaradi poškodb odpeljali v brežiško bolnišnico, škode pa je za 500 dinarjev.

Mož beseda

Filip Kužnik bi bil možak in pol, če ne bi imel te slabe lastnosti, da je rad pogledal v kozarec. Dan na dan je ždel v gostilni, žulil svojo priljubljeno pijačo in razmišljal. Ure so minevale brez haska in Filip je lezel vse globlje...

Pijan se je vračal domov in že s praga zatullil:
„Kje ste, duše sakramenske, da vam zavijem vrat?“
In žena in otroci so se plaho stisnili v zadnji kot sobe.
Prikolovratil je po stopnicah, z nogo brcnil v vrata, da so se s truščem odprla, in zagrmel:
„Le sem, kanalje, da vam izprašim...“ Potlej pa je pograbil metlo in z njo namlatil vse zapovrstjo, od žene do najmlajšega...

Naslednjega dne je bilo isto, tretjega podobno, vse dotlej, dokler se Filip zaradi grdega ravnanja z otroki in drugih dejanj ni znašel pred sodniki.

„Priznam, tovariši sodniki, odkrito priznam in globoko obžalujem. Rad ima to svojo ženo pa otročičke... A kaj, ko včasih malo preveč pogledam v kozarec. Mar ne, ženčica, saj sem dober s teboj... Pogled me! Ob ljubljam, tule pred sodniki, da se bom poboljšal!“

In žena je odpuščila, otroci so verjeli in Filip je bil kaznovan le pogojno.

Ni minil dober teden, ko je Filip spet postal v Bezgavčevi gostilni. „Samo stapmerle gū zvrnem, za zdravje in moč...“ si je dejal in krepko srknil.

Iz enega kozarčka sta prišla dva, iz teh trije in več... Bila je trda noč, ko je Filip, ves mehak v nogah, glasno prepevajoč kolovratil proti domu.
„Filip, že spet?“ je izdavila žena, ko ga je zagledala vsega rdečega in zabuhlega na pragu.

„Kaj — že spet, mrha! Drži gobec...“ In spet je začelo padati in je padalo, koder je pač naneslo.

In spet je stal Filip pred sodniki in spet je ponovil svojo skesano zgodbo.

„Saj jo imam rad, nojo ženčico... Ob ljubljam, da se bom zdaj pa prav zares poboljšal...“

In nič ni bilo boljše. Kaj obljube, kaj obeti — pijača je bila močnejša!

Kdo ve, koliko je še takšnih Filipov tod okoli?

JAKA PRAVIČNIK

V obilici nalog pozabili nase

Do novih volitev — glavna naloga: evidentiranje možnih kandidatov in organiziranost po krajevnih skupnostih — Več stikov s terenom

Kaj je bilo narobe pri SZDL, da so ji izrekli kritiko na občinski partijski konferenci in kritično razpravo nadaljevali prejšnji četrtek na deveti seji občinske konference SZDL, ki je bila v sejni dvorani občinske skupščine ob Ljubljanski cesti v Novem mestu?

Franci Šali, sekretar občinskega komiteja ZK, sicer tudi član občinske konference SZDL, je dejal, da so na konferenci ZK ugotovili, da je bilo v delovanju SZDL preveč oklevanja in počasnosti. Izvršni odbor, na primer, je uresničil veliko nalog

KAKO SINDIKAT URESNIČUJE NALOGE IZ TITOVEGA PISMA?

25. aprila bodo na plenarni seji novomeškega občinskega sindikalnega sveta razpravljali o uresničevanju akcijskega programa, ki ga je sindikat sprejel decembra po objavi Titovega pisma. Spregovorilci bodo tudi o reorganizaciji sindikatov, strokovnih odborov in drugih vprašanjih. Na občinskem sindikalnem svetu bo poslej samo sekretar opravljal funkcijo profesionalno.

in pognal v tek nemalo akcij, premo pa je obravnaval svojo organiziranost. Stiki s terenom so bili šibki, zato tudi ni bilo pravega usmerjanja krajevnih organizacij.

Pisma tovariša Tita v SZDL niso obravnavali organizirano in tudi konferenca ni sprejela nalog v zvezi s tem. Izvršni odbor je premalo uporabljalo referenco kot politično telo, saj se je le-ta v enem letu sestala komaj trikrat. „Občutek imam,“ je dejal Šali, „da se je SZDL tako ukvarjala z mnogimi zadevami, da ji je zmanjkalo časa zase.“

Franci Šali je dodal, da mora konferenca svoje delovanje kritično oceniti, enako pa tudi krajevne organizacije. Odgovornost v SZDL je velika, še posebej pa so za izvajanje nalog, zapisanih že v dokumentu „SZDL danes“ in še bolj tistih, ki jih nalaga Titovo pismo, odgovorni komunisti, ki delajo v Socialistični zvezi.

BUDAKOVA IGRA NA PREČENSKEM ODRU

Uspeh z »Metežem«

Anica Kozlevčar: »Dobra volja ruši težave«

„To si je pa vredno ogledati,“ pravijo o prečenski predstavi Budakovega „Meteža“. Obiskovalce je najbolj presenetilo, od kod toliko dobrih igralcev v tako majhni Prečni.

Anica Kozlevčar, učiteljica iz bršlinske osemletke, ki je to hrvaško ljudsko igro režirala, pravi:

„Mislite, da so bile majhne težave – dobiti ljudi za več kot dvajset

vlog?! Na srečo so bili mladi voljni pomagati. Najhujša ovira je zaposlitev. Ljudi je težko dobiti skupaj. Saj je lepo delati, le da bi imeli dvorano, kot se spodobi. Sami smo jo popravljali, a to je toliko kot nič. Oder, garderoba – kar vse je treba postaviti na novo.“

Slaba dvorana, pomanjkanje časa, trema in podobno prečenskim igralcem ne bo vzelo poguma: „Se bomo igrali,“ pravi Kozlevčarjeva, ki skupaj z moškim vlečeta kulturni voziček Prečne Društva še niso registrirali, delajo pa že nekaj let. Od „Domna“, s katerim so začeli, do „Meteža“ so doživele uprizoritvev tudi tri enodejanke.

Z „Metežem“ bodo precej gostovali, vsaj petkrat ali šestkrat. Povabljeni so v Stransko vas, Škocjan, Mirno peč, Stražo, Dolenjske Toplice, Sentjernej, enkrat pa bodo nastopili za vojake vojašnice Milana Majcna.

Anica Kozlevčar: tudi Prečna oživlja

Kdo bo še redar?!

Drugod je parkirna nekaj običajnega, motorizirani novomeški patrioti pa ne morejo brez kravalov. Nekateri prav uživajo v prepričanju, ki nadzoruje s parkirnimi urami opremljena parkirišča vzdolž Glavnega trga – in to zaradi enega samega dinarja, ki ga je treba vreči v uro za šestdeset minut parkiranja, čeprav v sosednjem bifeju mirno odštevajo desetak. Razmere, v kakršnih morajo delati redarji, so neznosne. Pri komunalnem podjetju trdijo, da sta jih zapustila že dva redarja in tudi tretji grozi, da bo šel, če se bo še moral bosti z neubogljivimi in prepirljivimi vozniki.

Tudi parkirne ure same so nekaterim trn v peti. Vsak dan je katera pokvarjena, ker mečejo vanje vse drugo, samo denarja ne, drogovci so ukrvljeni in nekateri tudi nalomljeni, eno uro, vredno 4.200 din, pa so zlikovci ukradli. Kdo bo vse to plačal?

Je dinar za parkiranje res tako težak, da ne more iz žepa?

PRIZNANJ ZDRAVNIKOMA

Novomeška zdravnikova dr. Zlatko Marin in primarij dr. Tone Šavelj sta prejela pred kratkim v Ljubljani priznanja, ki jima ju je podelila republiška ZTK za delo na področju športne medicine.

Viktor Avbelj iz republiške konference SZDL je menil, naj bi poročilo o delu občinske konference, iz katerega je razvidna zares velika dejavnost in prizadevnost, je pa preveč faktografsko, dopolnil s pripombami, ki jih je na delovanje SZDL izrekla partijska konferenca. Ta del poročila naj bi dostavili članom občinske konference in krajevnim organizacijam.

Iz programa dejavnosti do skupščinskih volitev leta 1974 je razvidno, da SZDL ni gluha za kritične pripombe. V tem obdobju bo osrednja pozornost posvečena organiziranosti SZDL po delegatskem načelu (n.pr. v krajevnih konferencah) in pripravah na volitve. Seveda so pomembne tudi številne druge naloge, med drugim sprejem družbenega dogovora o kadrovske politiki, saj je med 17 slovenskimi občinami, ki še nimajo podpisane takega dogovora, tudi novomeška.

Socialistična zveza se bo morala še bolj politizirati. „Ne gre za to, da bi postala stranka, marveč za to, da bi bila še večja in sposobnejša politična organizatorica.“ To pa je nujno, sicer bo „prazen prostor“ hitro zasedel kdo drug z „nam tujo ideologijo“.

PROGRAM NA KOCKI

75 delovnih organizacij ne spoštuje dogovora o gradnji šol v novomeški občini. Ker na družbenem dogovoru ni njihovih podpisov, pomeni, da četrtina denarja za gradnjo šol do leta 1978 visi v zraku. S tem je tudi celoten program ogrožen, zaupanje volilcev, ki so se odločili za samoprispevek pod pogojem, da bodo vsi izpolnjevali obveznosti, pa zelo razrahljano. Socialistična zveza kot nosilka te pomembne družbenopolitične akcije graja vse, ki se poživljajo na dogovor.

Glavna čistilna naprava v Ločni (na sliki) bo začela obratovati julija, sprva samo za tovarno zdravil. Trenutno dokončujejo drugo fazo. V Kandiji raste naprava, ki bo čistila in kasneje tudi prečrpavala odpadne vode na desnem bregu Krke. (Foto: I. Zoran)

Novomeška kronika

POTAPLJAŠKI TEČAJ – Klub za podvodne aktivnosti je priredil potapljaški tečaj. Tečaj se je začel v ponedeljek, trajal pa bo do sredine maja.

V KNJIŽNICI: RAZSTAVA O PUNTIH – V Studijski knjižnici Mirana Jarca bodo ob koncu aprila pripravili zanimivo knjižno razstavo z naslovom „Kmečki punti v slovenski beletristiki“.

PREDLOG ZA DOPOLNITEV – Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je v petek med drugim razpravljalo o dopolnitvah odloka o ureditvi cestnega prometa v Novem mestu.

SINDIKALNI DOM OBNOVLJEN – Na koncu gredo obnovevska dela v sindikalnem domu. Občinski sindikalni svet se je že preselil v svoje prejšnje prostore.

SE RAZPRODAJA – V Mladinski knjigi na Glavnem trgu se še vedno vrste ljubiteljski knjigi. Razprodaja vleče, saj so knjige naprodaj tudi po 3 din.

KLJUB PREPOVEDI SE PARKIRAJO – Na pločniku nasproti Industrije obutve še parkirajo tovarnjaki kljub odloku, ki prepoveduje zadrževanje motornih vozil na krajih, kjer prometni znak tega ne dovoljuje.

SPET IZŠLI „PRVI POGANJKI“ – Te dni je izšla nova številka glasila „Prvi poganjki“, ki ga izdaja pionirski odred osnovne šole Milke Šobar – Nataše. Številka je posvečena osmemu mesecu – dnevu žena.

CENE DRŽIJO – V petek je bila tržnica dobro založena in spet je bil naprodaj makedonski paradiznik. Cene so se začelo umirile: solata je bila po 12 din, jabolka 8, kumare 10, jajca do 1,10 din. Na stojnicah je bilo tudi več vrst semen.

BREZ POGREBOV – Minuli teden je bil eden redkih, da niso izobesili osmrtnic: do petka pri pogrebni službi niso zabeležili novih smrti.

ROJSTVA – rodile so: Marija Kralj iz Lobetove 24 – Suzano, Marija Mišmaš iz Volčičeve 8 – Tanjo, Marija Doljak iz Trdinove 44 – dekllico, Vera Slapnik iz Trdinove – Janija, Anka Bratož iz Gubčeve 30 – Tomaža, Marija Turk iz Koštialove 37 – Alenko in Jožica Menger iz Cankarjeve 29 – Jano.

Ena gospa je rekla, da ji je sosedka rekla, da njen mož končno spet mirno spi. Zemljo je kupil. Na trgu, tri kilograme...

»Ne bo povsem držalo«

Jože Gosenca: Za šentjernejsko kanalizacijo je prispevalo tudi komunalno podjetje

„Za kanalizacijo mora skrbeti tisti, kdor ureja mestno zemljišče, ker pobira tudi komunalni prispevek. To komunalno podjetje zagotovo ni, čeprav je dolžno vzdrževati tudi šentjernejsko kanalizacijo in prispevati del sredstev za nove kanale,“ je začel direktor novomeškega komunalnega podjetja Jože Gosenca odgovarjati na vprašanje predsednika šentjernejske krajevne skupnosti Tona Kovačiča.

„Letos smo v ta namen dali 10 odstotkov kanalsčine,“ je nadaljeval direktor komunalnega podjetja. „To je majhen delež, a več ne moremo. Sedanji prispevek je tolikšen, da bomo za vso občino zbrali komaj 1,8 milijona dinarjev. Naj povem, da se je v minulih letih iz tega vira nabralo le po 600 do 700 tisoč dinarjev.“

„Predsednik šentjernejske KS je omenil, da so 1.300 m kanalizacije zgradili s svojim denarjem...“

„Ne bo povsem držalo,“ je po krajšem premisleku odgovoril Jože Gosenca. „Tu imamo zapisano, da smo leta 1970 pri drugi fazi graditve šentjernejske kanalizacije tudi mi prispevali – okoli 70.000 din.“

„Kam gre denar, ki ga kasirate?“

„Pred dvema letoma smo

začeli v Novem mestu graditi čistilne naprave na levem in desnem bregu Krke. Prva faza v Ločni in Kandiji bo veljala 3.720.000 din. Letos bomo vložili dodatnih 2.070.000 din. Od tega je 900.000 din naših, ki smo jih privarčevali in vložili na banko, 1.170.000 din pa so bančni krediti, ki so nam jih odobrili na ta privarčevani znesek. Mislim, da je v teh podatkih odgovor, za kaj se porabi kanalsčina.“

„Zakaj tolikšen poudarek na čistilnih napravah?“

„Čista Krka je naš skupen smoter. Če bo čista v Novem mestu, bodo imeli koristi tudi prebivalci šentjernejskega polja, če spet malo zaidem tja dol. Zakaj je to potrebno? Vse, kar bi rekel s tem v zvezi, bi bilo ponavljaje starih ugotovitev. Mimogrede naj omenim, da je občina Krko zaščitila z odlokom.“

„Komunalno podjetje torej nima posebnega fonda za gradnjo novih kanalov?“

„Za urejanje bi morale skrbeti krajevne skupnosti. Naše podjetje si dohodek ustvarja z opravljenimi deli, po pogodbah ali posebnih naročilih. Za urejanje komunalnih naprav ne dobi namenskih sredstev. K urejanju šentjernejske kanalizacije morda še tole: imamo delovno skupino, ki tudi v šentjerneju vsako leto dvakrat preišči kanalizacijo, jo očisti in popravi, če je potrebno.“

Svoje vprašanje je direktor Jože Gosenca naslovil na predstavnika straške krajevne skupnosti. Takole je: „V Straži ob Krki je veliko smetišče. Kako nameravajo to urediti? Ponokod se trudijo, drugod pa taka navlaka... Mislim, da bi Stane Šobar lahko kaj več povedal o tem.“

I. ZORAN

ZA ZDAJ 10.000 DIN ZA ZGODOVINO OKROŽJA

Se bodo viri zdaj lažje odpirali?

SZDL v Novem mestu ustanovila sklad, v katerem bodo zbirali denar za zgodovino revolucionarnega gibanja novomeškega okrožja — Dela je že za polne roke, zato bo nujno čimprej napolniti sklad — kljub varčevanju

PETNAJSTIM PRIZNANJAM OF

Občinska konferenca Socialistične zveze je prejšnji četrtek potrdila predloge žirije za podelitev priznanj OF. Letos bo dobilo občinska priznanja štirinajst posameznikov in ena organizacija, podelili pa jih bodo na slavnosti na grmski osnovni šoli pred dnevom Osvobodilne fronte — 27. aprila.

Priznanja OF bodo prejeli: Slavka Andrejčič iz Dvora, Kristina Cvelbar (roj. Rodič) in Družinske vasi, Peter Ivanetič, Jože Murn, Franc Kirn, Jožefa Kežar in Jože Klobčar iz Novega mesta, Franc Kastelic iz Jame, Jože Rataj iz Stranske vasi, Anton Virant iz Soteske, Franc Luzar iz Cerovega loga, Anton Jakše in Franc Zagorc iz Orehovice, Jože Rojc iz Lopate in občinski odbor Rdečega križa.

10.000 din je začetni kapital v novem skladu za zgodovino revolucionarnega gibanja novomeškega okrožja, ustanovljenem pri občinski konferenci Socialistične zveze v Novem mestu 12. aprila. Denar je namenila ustanoviteljica, ki je takoj po sprejemu sklepa o ustanovitvi sklada pozvala delovne in druge organizacije, naj dodajo svoj delež.

S sredstvi, ki jih bo imel sklad, bodo spodbudili in omogočili zbiranje gradiva in pisanje zgodovine za obdobje med prvo in drugo svetovno vojno ter med NOB. Zbrati bo potrebno vse ustne vire in spomine še živečih borec v predvojni članovi KPS, pregledati in proučiti dokumente, ki jih hranijo Inštitut za zgodovino delavskega gibanja, Muzej ljudske revolucije in arhiv CK ZKS. Obilico takega gradiva imajo tudi časopisi in občasne publikacije, ki so izhajali med vojno, pred vojno ali med obema vojnoma. Naloga zbiralcev zgodovinskih virov bo tudi pregledati zapiske z vseh političnih procesov, ki so bili pri novomeškem okrožnem sodišču po zadnji vojni. Veliko zanimivega in za zgodovinarje neobhodnega je tudi v vseh člankih, ki so jih in jih še obelodanjajo revije, časopisi in drugi tiskovni doganjani med NOB na novomeškem območju. Hkrati bo naloga zbiralcev virov preveriti in upoštevati vse gradivo, ki je že bilo samostojno objavljeno.

Na seji občinske konference SZDL so poudarili, da od sklada ve-

liko pričakujejo. Med drugim je predsednik občinskega odbora ZZZB Jože Butara povedal, da bi morali večjo vsoto denarja takoj zagotoviti za gradivo, ki so ga zbirali že ponudili. Zato v skladu ne bo smelo biti le 10.000 din, ampak vsaj petnajstkrat več, in to kljub stabilizaciji, varčevanju in podobnim ukrepom.

ŠOLE NE GREDO NA DRAŽBO

V Soteski se boje, da bi izpraznjeno podružnično šolo prodali na dražbo. Anton Virant pravi: „Šola, zgrajena pred sedemdesetimi leti, mora ostati na voljo kraju — za mladinsko dejavnost in družbeno življenje. Vzdrževali jo bomo sami.“ Strah, da „bodo vzeli šole“, imajo tudi drugod, kjer so podružnice izpraznili zaradi novovozrastnega pouka. Bojazen pa je odveč, poudarjajo v Novem mestu: svet za prosveto in kulturo je med drugim že sklenil, da takih šol ne smejo prodati, ampak ostanejo krajem za njihove potrebe.

DANES: VOLITEV POSLANCA

V Novem mestu bodo danes volili poslanca v gospodarski zbor republiške skupščine. Kandidat je Anton Pezdirc, tehnolog iz Metlike.

Strašila na straži za kmeta

Za divjad vedno manj prostora — Tudi v krški občini narava umira — Lovci pozivajo kmete, naj sami zavarujejo vinograde in posevke

Tudi v krški občini se naravno okolje, zatočišče raznovrstne divjadi, iz dneva v dan ozi. To ugotavljajo predvsem v loviških lovskih družinah Krško-levi breg, kjer se je stalež divjadi že močno zmanjšal.

Lovci si seveda prizadevajo, da bi lovišča obogatili, pa ugotavljajo, da je danes Vrbina že skoraj prazna, a

le nekoliko boljše so razmere na Kremenu, Bučarici, Zdolah in na Libni. Kljub temu da je zaradi napredovanja „nekmetijskih površin“ (sodobnih nasadov topolov in pa uporabe zaščitnih sredstev v kmetijstvu) zajcev, jerebic, fazanov in srnjadi ter divjih prašičev vse manj, pa še vedno kmetovalcem povzročajo dosti škode okoli pol milijona starih dinarjev, kar je zato lani porabila za povračilo škode okoli pol milijona starih dinarjev, kar je za njeno blagajno, ki se polni le s članarino in skromnimi dohodki iz lovnega turizma, vsekakor velik izdatek.

Da izdatki za škodo, ki jo povzroča divjad, letos ne bi bili več toliko, pozivajo lovci vse kmetovalce, naj tudi sami zavarujejo polja, ki so jih posejali s koruzo, nađade fižola in vinograde. Lani so nekateri kmetje pripravili očiščeno površino in imeli pri tem dokajšnje uspehe; ven-

darje pa niso bili tako redki primeri, ko je divjad uničila tudi do 80 odstotkov koruzne letine.

Le nekaj iznajdljivosti je treba za postavitev različnih straž, prednetov, ki dajejo ob dotiku zvočne signalne, in podobnih stvari, ki se jih divjad boji. Četudi kmetovalcem divjad ni „pri srcu“, pa ji vseeno ni ali bi smeli kršiti življenjski prostor ali celo življenje. Sodelovanje med lovci in kmetovalci lahko ob dobi volji obojih omili škodo, ki jo povzroča divjad, ne da bi živalim krátili svojo naravno življenje.

Kar zgrozimo se, ko beremo o mrtvih rekah, o področjih, ki jih je uničila sodobna civilizacija, ob tem pa se včasih ne zavemo, da moramo že tudi pri nas vedno pogostje povzdignoti glas za varstvo narave in življenja v svojem okolju.

Z. S.

GLASBENIH PEDAGOGOV MANJKA

Niža glasbena šola v Krškem težko dobi kvalificirane glasbene učitelje in profesorje. Predavatelji morajo zaradi tega opravljati nadurno delo. To se dogaja že nekaj let. Samo lani so opravili 900 urnih in več, kot je njihova obveznost, in to brez plačila. Za tako poštovano delo prav gotovo zasluži priznanje.

Sola ima tudi prostorske težave. V pritličju bi zdaleč čimprej naredili dovorano za nastope in prostora za kolektivni pouk (za nauk o glasbi, orkestralne vaje, pevski pouk za glasbena predavanja). Načrte bi lahko uredili le s finančno pomočjo skupščine ali koga drugega.

Lešnike na pašnike

V brežiški občini bodo letos odkupili 3,5 milijona litrov mleka. To je za 300 tisoč litrov več kot lani. Po republiškem predpisu za premije, ki velja od 1. marca dalje, bodo kmetje, ki izpolnjujejo pogodbeno obveznost in ki oddajajo higiensko zadovoljivo mleko, prejeli za liter po 10 par več.

Kooperacija Agrarie Brežice, zdaj temeljna organizacija združenega dela, ima v občini 52 zbiralnic mleka. Ta enota se ukvarja tudi z organizacijo pitanja goveje živini. Prizadeva si, da bi kooperanti spitali čimveč goved do 450 kg teže. Trenutno imajo 996 kooperantov, vsak čas jih bo tisoč.

Tiste, ki se zanimajo za sadjarstvo, je enota pred kratkim povabila na strokovno predavanje o najsodobnejši vzgoji pritlikavih jablan in hrusk po sistemu Pilar. Strokovnjaki iz Maribora so si ogledali območje brežiške občine in ugotovili, da so prav v okolici Brežic odlične razmere zlasti za nasade jablan. Že letos jih nameravajo zasaditi dva do tri hektare.

Kooperacijski obrat Agrarie spodbuja tudi gojitev lešnikov. Ti so manj zahtevni in z njimi bi lahko zasadili pašnike ali pa zapuščene vinograde, ki jih je zlasti v odročnih krajih vsak dan več.

V. P.

S področnega tekmovanja v gimnastiki, ki ga je v soboto priredila občinska Zveza za telesno kulturo v Brežicah. Pionirke na sliki se poskušajo zbrati in premagati strah pred nastopom. Rezultate tekmovanja preberite na športni strani! (Foto: Jožica Teppey)

ŽIVLJENJA SO TUDI V NAŠIH ROKAH

Krvodajalci, premagajmo smrt

V brežiški občini naj letos obvelja geslo: »Tisoč krvodajalcev!«

Ne pozabite si v koledarju zaznamovati, da bo 3., 4. in 5. maja krvodajalska akcija! Opozarjajo brežiške občane organizacije Rdečega križa, Socialistične zveze, sindikata, Zveze mladine in društev, ki se za dvajsetletnico prostovoljnega krvodajalstva z veliko prizadevnostjo vključujejo v priprave za napovedano akcijo.

V brežiški občini so za jubilejno leto sprejeli kot vodilo

geslo »Tisoč krvodajalcev«. Stevilka ni pretirana, s skupnimi močmi je ne bo težko doseči, saj je že lansko jesen prišlo na odzvem krvi 500 prostovoljcev.

Občinski sindikalni svet bo tudi letos nagradil tisti kolektiv, ki se bo v akciji najbolj izkazal. Priznanje mu bodo izročili na proslavi 20-letnice krvodajalstva. Ob tej priložnosti bodo podelili značke poštvovalnim krvodajalcem za 5-kratno, 10-kratno, 15-kratno, 20-kratno, 30-kratno in večkratno darovanje krvi.

Komisija za krvodajalstvo se obrača na vse delavske svete, krajevne organizacije SZDL, na gasilska društva in Avto-moto društvo, da bi v jubilejnem letu pridobili čimveč prostovoljcev za odzvem krvi in tako pomagali sočloveku v nesreči premagati smrt. S pripravlenostjo vseh bo lažje doseči, da bo vsak zdrav občan daroval kri vsaj nekajkrat v življenju in jo dobil tudi sam, ko jo bo potreboval.

Na dan krvodajalstva, 4. junija, bo občinski odbor spet po-

vabil na izlet večkratne darovalce krvi. Za mnoge so taka srečanja najlepša nagrada in priznanje. Najbolj se jih veselijo po vaseh, ker se jim taka priložnost le redko ponudi.

J. T.

„POKAŽI, KAJ ZNAŠ“ V CERKLJAH

Velik odziv občanov na nedavni prireditvi »Pokaži, kaj znaš« je spodbuda za delo mladinske organizacije v prihodnje. Mlade pevce, ansamble in humoriste je s sproskanjem nagradilo okrog 500 ljudi, ki so do zadnjega kotička napolnili dvorano. Pevce je spremljal ansambel Plave ptice iz cerkljanske garnizije.

SKOPIECE NA PRVEM MESTU

Občinska gasilska zveza je lani vse leto spremljala delo gasilskih centrov in društev in ga sproti ocenjevala. Na prvo mesto se je uvrstilo društvo iz Skopice. Sledijo mu gasilci z Obrežja, Spodnje Pohance, Bukoška, Krške vasi in Mosteca. Enak vrstni red je tudi pri gasilskih centrih. Pozitivno je bilo ocenjenih 24 društev, medtem ko jih šest ni sodelovalo pri ocenjevanju. To so bila društva iz Brežic, Pišec, Loč, Malega Obrežja, Sel in Stare vasi.

O PREPOVEDI

Za prihodnjo sejo občinske skupščine so v Brežicah pripravili odlok o prepovedi točenja alkoholnih pijač med četrtro in osmo uro jutraj. Za odgovorne osebe, ki odloka ne bodo spoštovali, je predvidena kazen do 300 din, za samostojne gostince pa denarna kazen do 1.500 din.

VRATA SO ŠE ODPRTA

Da povezava Dekorlesa z ljubljansko Lesnino ne pride v poštev, smo zvedeli na zadnji seji sveta za gospodarstvo pri občinski skupščini v Brežicah. Lesnina je sicer pripravljena s 4 milijoni kreditirati Dekorles v Brežicah, kaj več pa ne. Toda Dekorles sam sploh ne more biti investitor. Poslovanje tudi ni najboljšo. Povprečni osebni dohodki so bili lani okoli 1300 din, leto dni prej pa 1100 din. Po vsem tem je najbolj logična integracija s Tovarno pohištva v Brežicah. To možnost je delavski svet že enkrat zavrnil, vendar so vrata še odprta in Tovarna pohištva zagotavlja Dekorelesu delo in širitev.

NAJVEČ KMEČKIH OTROK

Piščko osnovno šolo obiskuje 61 kmečkih otrok in 63 polkmečkih otrok. To so otroci iz družin, kjer je oče zaposlen in kjer posestvo ne daje kruha za vse. Delavskih otrok je v šoli 24, upokojenskih pa 10. Razen tega obiskuje šolo še 27 otrok zdromcev in devet rejencev.

DVE ZMAGI KRČANOV

Na občinskem tekmovanju »Kaj več o prometu« v Krškem je nastopilo 16 ekip. Najbolje so se uvrstili tekmovalci iz Krškega, ki so zmagali v obeh ekipnih preizkušnjah, medtem ko je med posamezniki prekrizal račune Perčič iz Senovega, ki je zmagal v kategoriji mlajših pionirjev. Rezultati – starejši pionirji: 1. – 2. Čebular in Malus (Krško), 3. Ladaška Malakar (Kostanjevica). Ekipno: 1. OŠ Krško, 2. OŠ Brestanica, 3. OŠ Senovo. Mlajši pionirji: 1. Perčič (Senovo), 2. – 3. Hafner in Malakar (Krško). Ekipno: 1. OŠ Krško, 2. OŠ Senovo, 3. OŠ Brestanica

S. D.

Več pomoči

In uspeh bo boljši

Kljub temu da v mladinskih aktivih čutijo pomanjkanje finančne pomoči za uresničevanje svojih načrtov, je bila dejavnost mladih v krški občini v preteklih letih dokaj razgibana. Razprava na nedavni volilni konferenci je to nedvomno potrdila.

Pomanjkanje denarja so marsikje prebrodili z iznajdljivostjo in uspešno zastavili delo. Mladi imajo tako sedaj na voljo že nekaj prostorov za klubsko in drugo dejavnost, načrtujejo graditev športnih igrišč in še marsikaj drugega. Prav tako lahko ugotovimo, da v zadnjem času večino delovnih načrtov v celoti uresničijo.

Da bi se njihova dejavnost še poživila, naj bi aktivni v prihodnje iskali tesnejšo povezavo s krajevnimi skupnostmi in družbeno-političnimi organizacijami. Tam, kjer so aktivni že dosegli tako sodelovanje, je njihovo delo res uspešno.

Pa še to so sklenili na konferenci: v občini bi veljalo spodbuditi dejavnosti, ki neposredno koristijo vseljudskemu odporu. To velja za šport, za tehnično vzgojo mladih, za taborništvo in strelstvo.

Mladina čuti, da ima v sedanjih družbeno-političnih razmerah več možnosti za politično delovanje, zato bi ji morali nuditi več političnega in ekonomskega znanja, da bi se vključila v prizadevanja za napredek družbe.

Z. Š.

Na železniško postajo v Brestanici vsak dan dovažajo hlodovino Bohorja in drugih gozdnih območij. Les naložijo na vagonce in vlaki odpeljejo do kupcev doma in onstran meja. Foto: J. Teppey

KRŠKE NOVICE

OBČINSKI ODBOR – Za pripravo osrednje občinske proslave v počastitev 400-letnice hrvaško-slovenskega kmečkega upora, so ga ustanovili na pobudo občinske konference SZDL. Pripravil bo vse potrebno, da bo odkritje spomenika Matiji Gubcu, ki ga je izdelal akademski kipar in slikar Tone Kralj, 1. julija v Kostanjevici res slovesno. V kulturnem programu bodo med drugim nastopili »Partizanski pevski zbor« iz Ljubljane ter folklorni skupini »Toneta Marolta« in »Lada«.

PIONIRSKI SAH – Na občinskem šahovskem prvenstvu osnovnih šol so imeli največ uspeha pionirji s Senovega in iz Krškega. Domačini so osvojili prvi mesti pri mlajših pionirjih in pionirjih, Senovčani pa so zmagali obkrajati med starejšimi.

ŠTRJE SLUŠATELJI – Kadrovska komisija pri komiteju občinske konference ZK bo skupaj z osnovnimi organizacijami v delovnih kolektivih poslala štiri delavce v enoletno politično šolo v Novo mesto. Pridobljeno družbeno-politično znanje bodo s pridom uporabili v samo-

upravnih organih in družbeno-političnih organizacijah.

DVA POSVETA – V organizaciji SZDL sta bila pred dnevi v Krškem dva posveta o aktualnih problemih slovenske telesne kulture. Najprej je bila konferenca SZDL, razpravljali so krški športniki, nato pa je bil še regionalni posavski posvet.

PRVA SEJA – Novozvoljeni članovi predstava občinske konference Zveze mladine so se pretekli teden zbrali na prvi seji. Imenovali so članov komisij in sestavili program prireditve, s katerim bodo proslavili »Dan mladosti«. Pri občinski konferenci nameravajo ustanoviti tudi aktiv ZK.

NOVA NALOGA – Člani komisije občinske konference ZK bodo v prihodnje preverjali delo osnovnih organizacij in aktivov. Predvsem naj bi ugotovljali, kako komunisti uresničujejo stališča, ki jih je po priporočilu predsednika ZKJ tovariša Tita in izvršnega biroja sprejel medobčinski svet ZK Posavje.

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

SZDL: več časa za delavca, kmeta!

Ocena o tem, kaj pomeni najbolj množična organizacija v občini

„V razpravah največ sodelujejo delegati iz družbeno-političnih organizacij in samoupravnih skupnosti, manj pa iz krajevnih organizacij, najmanj pa delegati iz delovnih organizacij. Vsi se vedno nastopajo kot posamezniki, s svojimi mnenji in predlogi, ne pa kot delegati organizacije,“ tako zveni ena od ugotovitev ocene dela vse SZDL v občini, ki jo je minul četrtlet v prisotnosti podpredsednika republiške konference SZDL Viktorja Avblja obravnaval izvršni odbor občinske konference SZDL. Oceno so pripravili na zahtevu medobčinskega sveta ZK za Dolenjsko.

Inž. Alojz Metelko, Janez Gartnar in drugi člani izvršnega odbora so ob tem opozarjali še na druge slabosti: za seje izvršnega odbora prihajajo že kilogrami gradiva, o katerem bi morali biti seznanjeni tudi krajevne konference, vse pa je pisano še vedno premočno poljudno, vse preveč obsirno. „Razpravljamo o gradivih, težah, zmanjka nam časa za težave ljudi na Trebelnem ali drugod v občini,“ je dejal Janez Gartnar.

Za sedanjo oceno so pripravili številne ankete med člani občinske konference, imeli so tudi poseben sestanek s predsedniki krajevnih organizacij. 50 anketiranih članov občinske konference SZDL nosi breme 260 funkcij, člani izvršnega odbora imajo od 3 do 13 funkcij, vse seveda poleg obremenitev na delovnem mestu. Aktivisti imajo ogromno nalog, največ v samoupravnih organih – kar 35, v ZK 22, najmanj pa jih dela pri Ljudski tehniki, v Zvezi mladine, Društvu prijateljev mladine. Kot je dejala na seji Marija Potočnik, je že skoraj neravno, da nekateri sploh sprejemajo toliko delovnih zadolžitvev, zato vseh prav gotovo ne morejo opravljati dovolj uspešno.

Za številne naloge aktivisti SZDL tudi niso dovolj usposobljeni. Pomembna naloga, evidentiranje pred-

lovov za bodoče delegate teče prepočasno, razprava o zvezni in republiški ustavi, ki sta pred duri, bosta spet navrgli veliko dela. Šlo bo za

MIRNA: RIBIČI GOSPODARIJO

Mirenski pododbor sevniske družine heroja Maroka je že pred lovopustom na postvi poskrbel za letni gojitveni načrt. Še v marcu so odločili dosti postvi iz gojitvenih potočkov in mladice vložili v salmonidni revir Mirne. V izpraznjene potoke so vložili zarod potočne postvi. Zaradi težav z nakupom mladice krapov so pripravili svoj drstni ribnik v Boštanjju pri Sevnici. Med občani vlada precej zanimanja za včlanjenje v ribiške vrste, zlasti med mladino. Kar to za letni ribolov lahko dobi vsak pionir, star nad 10 let, za 40 dinarjev. Vseh 12 novih članov je 8. aprila uspešno opravilo ribiški izpit. Zaradi rib, ki so jih vložili, bo prav gotovo naraslo zanimanje za lov tudi med turisti.

D. PUC

LE DVA PONUDNIKA

11. aprila je potekel rok za ponudbe izvajalcev za gradnjo mirenske čistilne naprave. Čeprav je sprva kazalo, da bo mnogo ponudnikov, sta se na kraju odzvala le dva: domače Gradbeno opersko podjetje in Vodna skupnost Dolenjske. Komisija bo še ta teden izbrala izvajalca. Denar je zagotovljen, čistilna naprava mora steči še letos. Kolinska sicer ne bo dobila uporabnega dovoljenja!

A. Ž.

»Dolenjski list« tribuna bralcev

716 UDELEŽENCEV

Javne razprave o osnutkih novih zakonov v okviru SZDL so postale oblika, ki pritegujejo občane. Zadnjih razprav o osnutkih zakonov o kmetijskih zemljiščih in dedovanju se je na območju vse občine udeležilo kar 716 občanov. Čeprav bistvenih pripomb na oba zakona ni bilo, so bile razprave vseeno koristne: občani so namreč lahko dobili tako rekoč iz prve roke pojasnilo na marsikatero vprašanje.

Dobra udeležba na seminarju predsednikov in tajnikov sindikalnih organizacij. Ni dovolj izvoliti nova vodstva, treba jih je tudi usposobiti. Takšen seminar stane res nekaj več kot navaden sestanek, slušatelji pa vseeno lahko uspešneje izmenjajo mnenja, predvsem, ker so na voljo dobri predavatelji. (Foto: Železnik)

ZAPRAŠENI!

Vitrine pred Špringerjevo gostilno v Trebnjem ne kažejo nič kaj prida novega: razpored tekem odbojkarjev TRIMA je namreč še od 3. septembra lani. Domače so vsaj slike postavnih igralcev, ki pa so verjetno stare ravno toliko, če ne še več. Še huje pa je z vitrino turističnega društva: namesto da bi opozarjali na domače zanimivosti, ki jih v Trebnjem, Mirenski dolini in drugih krajih občine ni malo, propagirajo Dolenjske Toplice, Otočec, Slovenijo s ptujskim Kurentom. So drugod tudi tako širokogrudni za trebanjske zanimivosti?

ZADRUŽNIKI

Ogleda kmetijskega sejma v Kranju se je udeležilo nad 50 mladih zadrugnikov, kolikor jih je lahko peljal avtobus. Sedaj pripravljajo že nov strokovni izlet na ogled vinogradov in kleti v Slovenski Bistrici. Zanimivosti kranjskega sejma so mladim zadrugnikom pojasnjevali trije strokovnjaki trebanjske kmetijske zadruge in občinskega kmetijskega sklada.

DROBNE Z MIRNE

DEJAVNI BORCI – Čeprav pride Kurirkova pošta na Mirno šele 7. maja, se že sedaj pripravljajo na slovesen sprejem. Borci so se dogovorili, da se mora sprejema udeležiti kar največ članov, pred šolo pa bo spregovoril Tone Gracar. Vključili so se v akcijo zbiranja prispevkov za gradnjo spominskega doma borcev in mladine v Kumrovcu. Že sedaj se pripravljajo na praznovanje 30. obletnice ustanovitve Antifašistične zveze žena v Dobriču. Čeprav je že potekel rok za prijavo letovanja članov v Banjolah, še sprejemajo prijave. Člani imajo popust. „POTUJOČI“ KIOSK – Kam z nesrečnim kioskom za prodajo časopisov in nekaterih drobnarij? Baje se bo moral spet seliti. Sedaj je namestnik na tako neprimernem prostoru, da težko postane. Stisnjenega ob zidove ga avtomobili na parkirnem prostoru pred Dano tako obkolijo, da je večinoma težko priti pred prodajno okence. Da bi že enkrat imela prodajalca mir, bi ga morali postaviti nekam, da bi imel varen dostop,

hkrati pa bi moral biti na prometnem kraju. Kaj, če bi ga postavili v bližino novega stanovanjskega bloka na desni breg potoka Mirne? PREHRUPNI VENTILATORJI – Tovarna gospodinjne opreme obrat IMV na Mirni počene tudi ob nočeh dva velika ventilatorja, ki povzročata takšen hrup, da stanovanci na tem kraju nimajo mirnega sna. Nekateri so že ustno opozarjali vodstvo obrata, a ni zaleglo. Sedaj so poslali zahtevo, naj kaj ukreajo, še na občinsko upravo v Trebnje. Vodstvo obrata se sicer izgovarja, da hrupa ne morejo omiliti, vendar stanovanci po drugi strani poudarjajo, da ima tudi Novoteks velike ventilatorje, ki pa zdaleč ne povzročajo takega hrupa.

KMALU ZNAČKE MIRNE – Da pred novo turistično sezono ne bi ostali praznih rok glede spominkov, vsaj glede značk kraja, jih je turistična sekcija naročila v Novem mestu. Zbiratelji značk bodo torej kmalu prišli na svoj račun.

TREBANJSKE NOVICE

Od večjih krajev na območju krajevnih skupnosti Studenec le še Ponikve nimajo vodovoda. Minulo nedeljo sta se predsednik krajevnih skupnosti Studenec Jože Marušič in tajnik Jože Žibert udeležili izvolitve vodovodnega odbora Ponikve, ki ga bo vodil Franc Mlakar. Predsednik in tajnik sta lahko potregla z izkusnjami Roviščanov, ki pravkar končujejo vodovod za 18 hiš. (Foto: Železnik)

Za kmeta: dlani zaprte?

Načrti za preusmeritev 75 kmetij: cena 1,2 milijarde – Čemu mencanje delovnih organizacij za posojila kmetijskemu skladu?

„Podajte roko“, smo zapisali s posveta direktorjev, predsednikov sindikalnih organizacij in samoupravnih organov 14. marca, ko so razpravljali o pobudi sevniske občine, naj bi 9 večjih kolektivov v občini prispevalo od 10 do 30 starih milijonov dinarjev kot posojila, s katerimi bi podprli srednjeročni razvoj zasebnega kmetijstva v občini. Kje smo po enem mesecu?

„Zalostno je,“ so odgovorili na občini! Med drugim so dobili pismo vodovodnega odbora konfederacije LLSA, toda ne z obvestilom o odobrenju posojila, temveč polno vprašanje: koliko bodo prispevali drugi, kako daleč so načrti za izkoriščanje „morebitnih sredstev“ iz kmetijskega sklada, pod kakšnimi pogoji bo sklad dal posojila, kaj se bo predvidelo v zasebnem kmetijstvu itd. Odgovor na marsikatero vprašanje je že dolgo na dlani, ravno tako je že star sklep konference sevniskih komunistov o nujnosti večje podpore zasebnemu kmetu.

Kako pa je z načrti posameznih kmetov, zmogljivosti kmetijske hrane smo se pogovarjali z vodjem hišarnice Lojzom Ruparjem.

„V tihih letih smo odobrili kmetom 204 milijone posojil, enako vsoto smo jim dali tudi kot predplačilo

le za nakup plemenske živine, gojenje jagodičevja in hleva, skupno 263 milijonov. V bistvu je banka vložila kaj malo svojega denarja. Deset odstotna likvidnostna rezerva, ki jo hranilnica mora imeti pri banki, zneske toliko, kolikor nam dajejo! Zato resno računamo na pomoč sevniskih kolektivov.“

Kaj pa pravijo kmetje? „Vsak večer preždimo ure in ure ob načrtih za novi hlev. Bil sem že pri predsedniku občinske skupščine, sam inž. Doberšek ne more storiti več, kot dela. Žal za nas kmete še zmeraj slabo kaže,“ je dejal napredni kmet Kristijan Janc s Studenca.

„Krska zadruga daje posojila najprej za rigolanje, za trte, strebe. vra-

rantov, nazadnje odloča še kreditni odbor. Kar smo imeli, smo dobro vložili, žal je denarja vse premalo,“ je dejal njegov oče Jože Mirt.

JOŽE MIRTI; Blanca: „Samo davčne olajšave so premalo, hočemo pomoč za sodobnejše gospodarjenje!“

V Jančevih načrtih stoji, da znaša predračunska vrednost za hlev 57 starih milijonov. Ogromna številka! Kmet zna obrniti denar, zato bo marsikaj storil, da bo ta znesek zmanjšal z lastnim delom. Vseeno pa – ali mu ne bi morali pomagati vsaj s posojilom?

A. ŽELEZNIK

JUTRANJKA ODOBRILO POSOJILLO

Centralni delavski svet industrije otroške konfekcije JUTRANJKA iz Sevnice je na seji 4. aprila odobril kmetijskemu skladu pri sevniski občinski skupščini posojilo v znesku 15 milijonov starih dinarjev. JUTRANJKA je torej prva ugodno odgovorila na poziv sklada za pomoč zasebnim kmetom. Odobreni znesek predstavlja polovico od tega, za kolikor jih je sklad prosil. Delavski svet JUTRANJKE je menil, da bi morale tudi ostale delovne organizacije vsaj v taki meri podpreti akcijo.

A. Ž.

ODKUP MLEKA TUDI ZA OKOLICO TELČ

Služba za kooperacijo pri sevniskem kmetijskem kombinatu je priredila minulo nedeljo sestanek s kmetovalci za Male in Velike Družče, Telče, Telčice, Otavniki, Jeperjek, Vodale, Slančji Vrh in Malkovec. Pogovorili so se o ustanovitvi mlečne proge, s katero bi zajeli odkup mleka tudi iz teh krajev. To je bilo namreč doslej edino območje, odkoder doslej še niso odkupovali mleka.

LOKA-RAČICA: PO ASFALTU

5. aprila so delavci celjskega cestnega podjetja pričeli polagati asfaltno prevleko na lani modernizirano cesto med obema krajema. Občani Loke, Račice in bližnjih zaselkov so za posodobitve ceste prispevali 30 tisočakov. Dela so se zavlekla, ker je bilo treba urediti kanalizacijo, poskrbeti za vodovodne cevi in električni kabel do hiš pod cesto. Mnogi gospodarji bodo uredili še dovodne poti do hiš, dom počitka, pa tudi asfaltno prevleko dvorišča. Poslej torej ne bo več neveljkega prahu ob suhem in vodene brozge ob slabem vremenu v tem lepem predelu.

F. SKOČIR

KRISTIJAN JANC: „Ne gre za dar, gre za posojilo!“

čša pa takrat, ko rodi. To je posojilo! Kar dajejo v Sevnici, je premalo in za prekratko odplačilno dobo,“ je prabil za kmetijstvo zagreti Jože Mirt mlajši. „Moral bi že pričeti s preureditvijo starega hleva, vendar bo letos že prepozno. Eno leto bo torej spet zamujeno! Časopisi, radio, televizija, vse je polno besed o pomoči kmetu, tako malo se uresniči. Posojilo za kmeta je koristnejše naloženo kot potrošniško posojilo v trgovini. Kmet bo za ta denar od industrije nekaj kupil, za to bo nudil še svoj pridelok! Vsako prošnjo za posojilo pretresamo v svetu koope-

S Studenca in okolice

VODA ZA KRIŽE IN PREVOLE – Ze konec marca je v oba zaselka krajevnih skupnosti in bučensko pitna voda. Dela so veljala 32 tisočakov, krajevna skupnost Studenec je primarknala 4.000 dinarjev, vseh 9 gospodarjev pa ostalih 28 tisočakov. Ker je znal predračun kar 84 tisočakov, so občani prispevali še za okrog 52 tisočakov prostovoljnega dela. To je zneslo 1.300 prostovoljnih delovnih ur, preklopili so 1.300 m³ jarkov, zgradili so zbirni in glavni kanali. Delovno zmago vaščanov so za eno leto zavlekli lansko poizkušnjo zbiranja in težave pri nakupu črpalke.

AVTOBUS „PRIPELJAL“ ZA POSLITEV – Ker bo slejkoprejel voziti avtobus na progi Pijavice-Sevnica, se bo lahko marsikateri kmetiči človek, ki bi si rad poiskal dodatni vir za preživljanje, lahko zaposlil v sevniski industriji.

SI. 16 (1203) * 19. aprila 1973

Iz stoletnice ne bo mladenka

Najslabše delovne pogoje ima osemletka v Podzemlju: v dveh 100 let starih hišah ima pouk v dveh izmenah

Podzemelj ima sicer popolno osemletko, toda kdor si razmere na tej šoli pobliže ogleda, lahko vidi, da manjka pravzaprav vse, kar naj bi sodobna osemletka imela.

Na šoli je letos 180 učencev, v prvem razredu pa je le 12 otrok. Tudi v tem kraju, čeprav je povsem zraven asfaltne ceste, rojstva upadajo. Šola v Podzemlju ima priznane najslabše pogoje za delo v vsej metliški občini, morda pa bi prvo mesto dobila celo na vsem belokranjskem območju.

Dopolodne se pri pouku vztrijo učenci višjih razredov, popoldne prihajajo manjši solarčki. Od dveh

stavn na dveh koncih vasi je ena čez sto let stara, druga je le nekaj let mlajša. V večini učilnic je lažjski pod, sanitarije na štrbunk – brez vode, telovadnico v gasilskem domu, o kabinetnem pouku niti ne sanjajo. Učila imajo spravljena kar v zbornici. Podaljšanege bivanja v šoli ni, varstva ni. Za ti dve dejavnosti ni trenutno nikakršnih možnosti: prvič ni prostora, drugič starši ne bi otrokom dovolili ostati ves dan v šoli, ker jih doma komaj čakajo za delo na njivah.

In učiteljstvo? Na višji stopnji so vsa mesta nestrokovno zasedena. Devet prosvetnih delavcev je na šoli, štirje se vsak dan vozijo v službo. Naporni dnevi in tedni so preprečili posameznikom nadaljevati študij na pedagoški akademiji.

V podzemljski šoli je tudi precej ciganskih otrok. S temi so še dodatne težave: ne prihajajo redno k pouku, čez zimo le kdaj pa kdaj kakšen pride v razred, šolo obiskujejo največ do 3. ali 4. razreda.

Predvideno je, da bodo šole pravljali, saj je v občinskem načrtu prva na vrsti. Seveda – ko bodo sredstva! Prosvetni delavci tega kraja menijo, da bi morali dobro premisliti, preden bi se lotili dela, kajti obnova dveh stavb bi veliko stala, še vedno pa bi bili stavbi stari, nefunkcionalni in na dveh koncih vasi. Mar ne bi bilo smotrnejše graditi novo, četudi paviljonsko zgradbo za šolo?

R. B.

NOVOTEKS PRVI

Za občane metliške občine bo 26. aprila prostovoljna krvodajalska akcija v Novem mestu. Računajo na okrog 30 udeležencev, prijave pa že zbirajo. Prvi so se javili prostovoljci iz obrata Novoteks, kjer se je za odvzem krvi odločilo 48 zaposlenih. Da ne bi proizvodnja trpela, bodo polovico prostovoljcev povabili tokrat na odvoz, ostale pa prihodnjic. Zbiranje pripravljeno se nadaljuje po delovnih organizacijah in na terenu.

Vendar rojena

Krajvena skupnost Metlika je bila končno 8. aprila ustanovljena na zboru volilcev za mesto in Krževsko vas. Metlika je bila doslej edini kraj v občini, ki ni bil zajet v nobeno krajevno skupnost. Priprave na ustanovitev so se od takrat, ko so občani krajevno skupnost prvič zahtevali, malce zavlekle. Končno so težave je minile, akti so pripravljeni in skupnost bo zaživel.

Izvoljen je bil 23-članski svet, kateremu so na zboru občanov že nazkazali naloge, na prvem sestanku sveta pa bodo sprejeli delovni načrt in ga na prihodnjem zboru volilcev predložili ljudem v potrditev.

V četrtek, 12. aprila, so na območju črnomaljske občine sprejemali letošnjo Kurirčkovo pošto. Sprejem s programom so priredili v Adlešicah, na Tribučah ter v Črnomlju, od koder je naš posnetek. Črnomaljski pionirji so Kurirčkovo pošto 13. aprila predali mladini sosednje metliške občine v Gradcu. (Foto: R. Bačer)

Črta: koliko je kdo naredil

Evidentiranje je potrebno injekcije, prav tako ni razloga za čakanje z delavsko kontrolo – to sta ugotovitvi dvodnevne posveta sekretarjev osnovnih organizacij Zveze komunistov

9. in 10. aprila je občinski komite v Črnomlju sklical posvet s sekretarji osnovnih organizacij ZK s terena, drugi dan pa s sekretarji iz delovnih organizacij. V obeh primerih so pod doseganje delo po januarjem seminarju v Semiču hoteli potegniti črto in ugotoviti, v kolikšni meri so bili sklepi in naloge uresničene.

Rezultat dosedanjih prizadevanj je viden, ni pa mogoče reči, da je

uspeh popoln. Kontrolirali so zlasti sklep, naj bi ob vsaki osnovni organizaciji ZK zaživel tudi mladinski aktivi. Z večjo borbenostjo in zagnanostjo pa se bodo morali komunisti v svojih sredinah zavzeti za izdelavo srednjeročnih programov stanovanske graditve ter za strokovno in družbeno izobraževanje.

Med najslabše opravljenimi nalogami je evidentiranje, kajti doslej je zbranih morda le četrtino predlogov za možne kandidate, tako za odbornike in poslanca, pa tudi za kadrovanje v funkcije Zveze komunistov.

Tudi politična akcija za ustanavljanje delavske kontrole še ni dala

zadovoljivih rezultatov, čeprav o tem povsod razpravljajo. „Nobenega razloga ni, da ne bi takoj ustanovili ustreznih komisij v delovnih organizacijah in da ne bi te organizacijsko zažele med tem, ko čakamo izida zakona,“ so na posvetu izrecno poudarili. Obenem so dobili tudi napatke, kako začeti z delavsko kontrolo.

Precej so razpravljali še o prilaganju organiziranosti Zveze komunistov temeljnim organizacijam združenega dela, kjer se je pojavljalo, in pa o organiziranosti vseh komunistov, ki živijo na območju krajevne skupnosti.

Ne eden, vsi odločajo

Sveža pomladna sapa naj doseže celotno članstvo sindikata – Najprej osveženost, sledi pa akcija

Petkov plenem občinskega sindikalnega sveta Črnomelj je začel razpravo o organiziranosti sindikatov v novih pogojih delovanja, ki se obetajo po presaditvi ustavnih dopolnil v prakso. Tudi na terenu, v podjetjih med preprostimi delavci, se čutijo spremembe. Medtem ko jim prej sindikat ni dajal take vsebine dela, ki bi bili zanjo iz srca zainteresirani, se zdaj tako rekoč prebujajo.

Spoznanje, da je sindikalna organizacija nenadoma postala pomemben dejavnik pri odločanju o vseh važnih stvareh v kolektivu, ko gre za delavsko kontrolo, za stanovansko politiko, za ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela, so nekoliko ob stran potisnila vprašanja, s katerimi se je sindikat doslej največ bavil. To je sport, rekreacija in izleti. Tudi ta dejavnost naj bi v bodoče ostala, nima pa prvenstvenega pomena, ker so druge, politične naloge trenutno bolj važne.

Da bi se sindikalna vodstva laže borila za svoja stališča in začrtane naloge, morajo biti najprej podkovana z znanjem. Prav zato so za sindikalna vodstva 13. in 14. aprila orga-

nizirali dvodnevni seminar. Obravnavali so vlogo sindikata v ustavnih dopolnilih, vodenje sindikata med dvema občinama zboroma in informiranje zaposlenih, pomen delavske kontrole in TOZD, stabilizacijo gospodarstva in nekatere druge politične teme. Prav gotovo pa niso bili odveč tudi napatki, kako v prihodnje čim koristneje porabiti sindikalno članarino in druge vire dohodkov, ker mora sindikat enkrat za vselej prekiniti prakso, da ga delavec začuti le takrat, ko gre na sindikalno zabavo.

ZDOMCI VABLJENI

Družbeno politične organizacije občine Črnomelj vabijo zdorce na pogovor v soboto, 21. aprila ob 9. uri v gasilskem domu Črnomelj. Pomenu se bomo o gospodarstvu v domači občini in o možnostih za zaposlitev doma, kot o drugih zadevah, ki zdorce zanimajo.

PREMALO PREDLOGOV

Občinska konferenca SZDL v Črnomlju je v dosedanja enoletni dobi evidentiranja moških kandidatov za odbornike in poslanca zbrala šele 76 predlogov, od teh samo 2 za poslanca. Akcija evidentiranja je nujno potrebna večjega poleta, več pozornosti pa bo treba posvetiti tudi kadrovanju žensk. Med zdajšnjimi predlogi je namreč samo 12 tovarišč.

VSAK SE NAJ IZKAŽE

Črnomaljski odbor za gradnjo spominskega mladinskega in boričevskega doma v Kumrovcu je akcijo solidarnosti že zastavil in se resno lotil dela. Člani odbora bodo po posameznih območjih občine sklicali sestanke s političnim aktivom, kjer se bodo dogovorili, kako bi akcijo zbiranja prispevkov čimprej in čim bolj uspešno izvedli. V delovnih kolektivih bo akcijo solidarnosti prevzel sindikat, na terenu pa bodo prostovoljne prispevke zbirali aktivisti družbeno-političnih organizacij.

ZA UPOKOJENCE

Društvo upokojencev v Črnomlju bo v ponedeljek, 23. aprila, ob 8.30 organiziralo stanovski posvet z upokojenci iz Vinice in njenega širšega predela. Sestanek bo v prostorih krajevnega urada. Na sestanku se bomo pomenu o dosedanjem in bodočem delu, med drugim pa tudi o izletu v Velenje, kamor nas vabijo tamkašnji upokojenci. K. M.

Začetek pri vodilnih

Vsi na vodilnih in vodstvenih mestih naj bi prvi podali prijave o premoženju, predlaga ZK

V petek, 13. aprila, sta v Metliki skupno zasedala občinski komite Zveze komunistov in Izvršni odbor Občinske konference SZDL ter pretresala osnutek Zakona o zasebnem delu z zasebnimi sredstvi, hkrati pa načine, s katerimi nameravajo javni razpravi pritegniti čimveč občanov.

Komite pa je razpravjal še o politični akciji: razgrniti premoženje pred komisijo za ugotavljanje izvora premoženja. Predlagali so, naj bi v prvi vrsti vodilni in vodstveni kader, tako člani Zveze komunistov kot ostali, najprej podali prijave. Komite bo vztrajal, naj ta politična akcija zajame vsaj zaposlene na delovnih

mestih, ki zapadejo pod reelekcijo. Menijo, da morajo vodilni in vodstveni ljudje, skratka vsi na raznih položajih s prijavo dati zgled, ne glede na to, če ima kdo večje premoženje ali ne.

KMETJE SE ODLOČAJO

Te dni potekajo v metliški občini sestanki s kmeti-vinogradniki zaradi dogovora o skupnem zavarovanju proti točji. Lani je bilo že zavarovanih okrog 50 hektarov zasebnih vinogradov, občinski sklad za pospeševanje kmetijstva in zadruga pa sta k premiji prispevala 60 odstotkov sredstev. Letos daje zadruga iz svojih sredstev 100.000 din kot dotacijo zavarovalni premiji, razlika pa bo v tem, da bodo pritegnili k zavarovanju predvsem lastnike novih nasadov v rodnosti in le tiste stare vinograde, ki so skrbno oskrbovani in še v dobri rodnosti.

OSVEŽITEV

Konec marca je bil na občinski mladinski konferenci v Metliki za novega predsednika izvoljen Toni Gašperič. Najbrž ga ni treba posebej predstavljati, saj je malo ljudi v domači občini tako splošno znanih starih in mladih, kot je ravno tovariš Toni. Humor, ki je sicer njegova glavna spoznavna lastnost, pa sva tokrat pustila ob strani.

Kakšni so vaši glavni načrti kratkoročnega značaja glede dela z mladimi ljudmi?

„Prvo je do jeseni urediti metliški mladinski klub in klubsko življenje. Prostorji menda bodo, medtem pa tudi program. Računamo na organizirano klubsko življenje, od predavanj do literarnih in glasbenih večerov, kot na zabavne večere, igranje šaha, branje in preprosto shajanje mladim.“

— Bo tudi mladina na vasi deložna osvežitve, ali veljajo zdajšnja prizadevanja predvsem mestni mladini?

„Tudi vaška mladina bo po naših zamislih laže delovala, saj ji bomo nudili več možnosti za urejanje mladinskih sob. Ker nima moč plačnega mladinskega predsednika in ne bo treba dveh tretjin celotnega proračuna dati za osebne dohodke, bo šel ta denar za mladinsko dejavnost, predvsem na vas.“

— Imate zagrete sodelavce ali bo glavno breme vsega dela odvisno od vas?

„V Metliki je več mladih, ki so že zdaj prizadevno in resno delali. Jaz sem prevzel dolžnost predsednika samo do jeseni, dotlej pa nameravamo pritegniti k aktivnejšemu delu še več mladih in sposobnih ljudi, da bodo v novi sezoni lahko prevzeli funkcije v mladinski organizaciji in njenih sekcijah.“

R. B.

V podzemljski šoli imajo kuhinjo v eni stavbi, v drugo, ki je prav na začetku vasi, pa otroci-dežurni malico nosijo. Da se čaj medtem ohladi, da se včasih prevrne, da to ni higienično, se razume samo po sebi. (Foto: R. Bačer)

SPREHOD PO METLIKI

ZIVAHNE RAZPRAVE – Te dni potekajo zbori občanov, na katerih razpravljajo o uresničevanju petletnega programa komunalnih del, o proračunu občine za leto 1973, o davčni politiki in o kandidatih za poslanca in odbornike. Zbori so do bro obiskani, kar kaže, da ljudem ni vseeno, kako bodo porabljeni s samopriskepkom zbrana sredstva.

DOBRA ORGANIZACIJA – 14. aprila je bilo na Pungartu tekmovanje ekip prve pomoči. Vse ekipe, sestavljene iz mladih delavcev domačih podjetij, so pokazale veliko mero znanja. Tekmovanje je bilo organizirano mnogo bolje kot prejšnja leta, zato zaslužijo organizatorji pohvalo.

HUDA KRI ZARADI SMETI – Na zboru občanov, ki je bil 9. aprila v kino dvorani, je bilo izrečenih precej besed zaradi smeti, ki jih je najti na vseh koncih mesta. Občani so predlagali, naj bi posegli po kaznih.

PEŠCI NA CESTI – Nasproti Črnučljive hiše je pločnik za pešce zelo ozek in že večkrat je le malo manjkalo, da ni prišlo do nesreče. Zadevo bo treba urediti, preden bo prepoznano.

ZE PRESTAVITI? Zaradi velikega prometa na cesti Metlika-Črnomelj bo potrebno razmisliti, kam prestaviti sejmšči, ker je prometu v napoto. Največja težava je v tem, ker ni parkirnih prostorov in se ob semanjih dneh priložnosti za nesreče kar same ponujajo.

Črnomaljski poročevalec

metliški tednik

DELOVNA SKUPNOST EKONOMSKO-ADMINISTRATIVNEGA ŠOLSKEGA CENTRA NOVO MESTO

OBJAVLJA PROSTO DELOVNO MESTO

SNAŽILKE

s polnim delovnim časom za nedoločen čas.

Nastop službe s 1. majem 1973.

Osební dohodki po pravilniku o delitvi OD.

Ponudbe sprejema Ekonomsko-administrativni šolski center Novo mesto 15 dni po objavi v časopisu.

veletrgovina

ŠPECERIJA

bled

razglašá naslednja prosta delovna mesta:

1) NATAKARICE

Pogoj: KV natakarcica

2) GOSTINSKE DELAVKE (za pomoč v kuhinji)

Pogoj: brez kvalifikacije

Samsko stanovanje je zagotovljeno.

Ponudbe pošljíte na naslov: Veletrgovina Špecerija, Bled, Kajuhoa 3, do 20. aprila.

Veletrgovina ŠPECERIJA BLED

razglašá prosta delovna mesta:

1) ARANŽERJA

Pogoj: aranžerska šola.

Samsko stanovanje zagotovljeno.

2) MESARJA ZA PAKIRNICO MESA

Pogoj: KV mesar ali NK mesar z najmanj 3 leta prakse.

3) ČREVARJA

Pogoj: nekvalificiran delavec.

4) HLEVARJA

Pogoj: nekvalificiran delavec.

Samska soba zagotovljena.

Ponudbe pošljíte na naslov Veletrgovina Špecerija, Bled, Kajuhoa 3, najkasneje do 30. aprila.

DELO ZA KOVINARJE!

Podjetje Kovinarstvo MAJA
LJUBLJANA, Celovška 182 a

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

VEČ KV KLJUČAVNIČARJEV

VEČ VARILCEV

VEČ NK DELAVCEV z možnostjo priučitve

Ponudbe pošljíte kadrovske službi podjetja
Posebni pogoj je 3-mesečno poizkusno delo

Odbor za medsebojna delovna razmerja

„INKOT“

industrija klimoodzračevalnih naprav in predelava plastike
Trebnje

razpisuje prosto delovno mesto

TEHNOLOGA
v pripravi dela

Kandidati morajo poleg zakonskih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- končana višja šola strojne smeri z 2 letnimi delovnimi izkušnjami na podobnih delovnih mestih ali
- končana srednja šola strojne smeri s 5 letnimi delovnimi izkušnjami na podobnih delovnih mestih.

Pismene prijave pošljíte na naslov:
INKOT, Trebnje, 68210 Trebnje.

Rok prijave je 15 dni od datuma objave.

SOP Krško

specializirano podjetje za industrijsko opremo

Krško, razpisuje prosto delovno mesto

VODJE SPLOŠNEGA SEKTORJA

Pogoj: diplomirani pravnik

Rok prijave do 31. 5. 1973

Razpisana komisija za imenovanje direktorja
Centra za vzdrževanje in gradnjo športnih objektov v
Kočevju razpisuje v skladu s členu 32 in 38 statuta centra

prosto delovno mesto

DIREKTORJA

Centra za vzdrževanje in gradnjo športnih objektov v Kočevju. Pogoji:

srednja izobrazba ekonomske stroke ali ustrezna izobrazba v telesnovzgojni stroki in pet let delovnih izkušenj, od tega vsaj dve leti na vodilnih mestih. Prednost imajo kandidati, ki so že upravljali s športnimi objekti in igrišči. Stanovanja ni.

Vlogi priložite ustrezne dokumente, in katerih je razvidno, da kandidat izpolnjuje pogoje razpisa, ter kratek življenjepis.

Kandidati naj vložé vloge na upravo Centra v Domu telesne kulture, 61330 Kočevje, p.p. 19 v 15 dneh po objavi razpisa.

UPRAVNI ODBOR
KOMUNALNEGA ZAVODA ZA
SOCIALNO ZAVAROVANJE
NOVO MESTO

razpisuje prosta delovna mesta:

1. ANALITIKA

2. FINANČNEGA REVIZORJA

POGOJI:

pod 1: dokončana ekonomska ali pravna fakulteta in 3 lwt prakse ali dokončana višja ekonomsko-komercialna ali upravna šola in 4 leta prakse; poskusno delo 2 meseca

pod 2: dokončana višja ekonomsko-komercialna ali tej sorodna šola, 3 leta prakse, poskusno delo 2 meseca

Rok za prijavo je 15 dni po objavi.

VABIMO
NOVE
SODELAVCE!

SGP „PIONIR“ Novo mesto
ODBOR ZA KADRE

ra z zapisuje na podlagi določil statuta in pravilnika o delovnih razmerjih prosto vodilno delovno mesto

DIREKTORJA SLUŽBE ZA PRIPRAVO PROIZVODNJE

Kandidat mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- diplomirani gradbeni inženir s 6-letno prakso v gradbeni operativi in pridobljenim pooblastilom ali
- gradbeni tehnik z 10-letno prakso v gradbeni operativi in pridobljenim pooblastilom. Poleg gornjih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje:
- da je moralno in politično neoporečen,
- da ima pravičen odnos do družbenih sredstev in smisel za organizacijo poslovanja.

Rok za prijavo je 7 dni od dneva objave razpisa;

in razglašá prosto delovno mesto

PROJEKTANTA ELEKTROINŠTALACIJ

Kandidat mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- diplomirani elektro inženir (jaki tok), s 5-letno prakso, od tega najmanj 2 leti pri projektiranju, in pridobljenim pooblastilom. Kandidati naj vložijo ponudbe z dokazili o izobrazbi in dosedanjih zaposlitvah na naslov podjetja — odboru za kadre.

Komisija za razpis delovnega mesta direktorja

BRIVSKO FRIZERSKEGA PODJETJA ČRNOMELJ

razpisujemo delovno mesto:

DIREKTORJA

(reelekcija)

BRIVSKO FRIZERSKEGA PODJETJA ČRNOMELJ

Pogoji: Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- 1. visokokvalificirani delavec frizerske stroke
- 2. najmanj 10 let prakse na vodilnem delovnem mestu.

Kandidati morajo predložiti dokazila o strokovni kvalifikaciji s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjih delovnih mest. Razpis bo zaključen 15 dni po objavi.

NOVA OBLAČILA IN OBUTEV

ZA OSVEŽITEV GARDEROBE

ZA POMLADNE DNI

BLAGOVNICA
NAMA
KOČEVJE

je tudi letos pripravila

NA ODDELKU S KONFEKCIJO:

lepo izbiro spomladanskih plaščev in oblek v apartnih in tudi klasičnih barvah in v stilu letošnjih modnih kreacij — modeli za vse postave

NA ODDELKU Z METRAŽO

NUDIJO TKANINE ZA OBLAČILA v toplejših dneh, v živahnih barvah in modnih tkaninah

NA ODDELKU Z OBUTVIJO

so v prodaji novi modeli spomladanske in letošnje obutve, tudi iz uvoza in

NA OTROŠKEM ODDELKU

boste tudi otroke lahko oblekli za pomlad, od nog do glave.

NA POTROŠNIŠKO POSOJILO!

Vse blago v blagovnici NAMA Kočevje vam je na voljo tudi na potrošniško posojilo. Kreditni oddelek dela neprekinjeno od 8. ure do 19. ure. Kreditni pogoji so zelo ugodni: za industrijsko blago prizna blagovnica kredit do višine din 10.000, za nakup pohištva pa do 15.000. Vračilni rok 6, 12 in 24 mesecev.

ZA VSO DRUŽINO

NAPRODAJ VSE V ENI HIŠI

V BLAGOVNICI

NAMA
KOČEVJE

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL
NOVO MESTO

RAZGLAŠAMO PROSTA DELOVNA MESTA

1. REFERENTA ZA ZAVAROVANJE DRUŽBENEGA PREMOŽENJA,
2. REFERENTA ZA STANOVANJSKE ZADEVE,
3. 3 SKLADIŠČNIKOV,
4. VEČ PISARNIŠKIH REFERENTOV ZA DELO V PRODAJNEM ODDELKU, KONSIGNACIJI IN ZUNANJETRGOVINSKEM SEKTORJU,
5. VEČ ADMINISTRATORJEV.

Prednost pri zaposlitvi imajo kandidati z delovnimi izkušnjami na podobnih delovnih mestih.

Nastop dela možen takoj.

Vabimo vas na neobvezen razgovor v kadrovski oddelek podjetja, kjer vas bomo seznanili z delovnimi pogoji.

Samo za pušeljce

Če je odbornica ženska, ji ne gre zameriti, če se v mnogo številnejši moški družbi v odborniškimi klopki ne počuti preveč dobro. Včasih malce odveč, včasih podcenjevana, včasih pa kot vaza s cvetjem. Da bi bil splošen vtis lepši!

Povšetova Dragica je med 58 odborniki črnomojske skupščine ena izmed 6 zastopnic ženskega spola. Sedi vedno med svojimi, Semičani, ki imajo navadno zasesti sedeže zapovrstjo v tretji vrsti. Dalj traja seja, bolj je poln pepelnik pred Dragico. Ker se nistem slišala, da bi se bila kdaj oglasila k razpravi, njena mandatna doba pa se že izteka, me je zanimalo, kaj vse se skriva za mirno in urejeno zunanostjo te ženske.

„Po poklicu sem predelavka. V Iskri delam že celih osemnajst let. V službo sem prišla manj kot šestnajst let stara, še otrok. Prvo orodje, ki sem ga dobila v roke, je bila lopata. Kopali smo namreč temelje za barako. Včasih je bilo tako, da smo podjetje najprej postavili, potem šele v njem delali. Šolana nisem, me je pa življenje marsičesa naučilo.“

Odbornikovo delo ni lahko: proračun, kmetijska in davčna politika, socialna služba itd. — vse to ima v našem samoupravnem sistemu določeno mesto in vsaka dejavnost nekaj svojevrstnega v načinu dela in financiranja. Ste vse to že spčetka razumeli? Kako ste se znašli, ko se je bilo treba odločiti?

„V začetku svoje odborniške dobe nisem vedela skoro nič. Gradivo za seje sem brala natančno, večkrat tudi

kaj vprašala kolege iz podjetja. Precej časa je trajalo, da sem si ustvarila splošno sliko, kako na primer denar v proračun priteka in odteka. Lahko pa rečem, da nisem nikdar tja v dan dvignila roke, ampak sem vedno poslušala zdravo pamet. Četudi se v podrobnosti ne spoznaš, se lahko odločiš, če gre za posšteno in potrebno stvar.“

Dobro vem, da tudi marsikateri tovariš v občinskih dvoranah ne ve vsega. Naravnost nujen bi bil za odbornike neke vrste tečaj. Ne bi škodilo, če bi tako šolanje organizirali tudi kasneje, ne samo v začetku odborniške dobe.

— Zanima me, če se kot ženska, izvoljena od ljudi, počutite zapostavljeno med moškimi ali pa vas smatrajo kot pušeljce, bolj zaradi lepšega kot zaradi potrebe?

„Da sem zapostavljena, ne bi mogla reči, kako pa smo ženske prišle v skupščino, tudi vemo. Nekaj jih je bilo potrebno izvoliti, potem so iz kolektivov, kjer je veliko žensk, predlagali kakšno tovarišico. Tako sem tudi jaz prišla na odborniško listo.“

— V katerikoli dolnji občinski skupščini štejemo ženske danes in pred leti, lahko vidimo, da so med moškimi odborniki čedalje bolj na redko posejane. Delež žensk je izrazito manjši, medtem pa jih je vse več zaposlenih. Torej: ženske ustvarjajo, moški pa odločajo. Mar ni res?

Ni odgovorila, skomignila pa je z rameni in se na glas zasmejala. Prepričana sem, da mi je v mislih pritrila.

RIA BAČER

V petek se je s svojim prvim samostojnim nastopom predstavila novomeškimi gimnazijcem folklorna skupina iz gimnazije Ljubljana — Vič. S slovenskimi narodnimi plesji je navdušila mlade Novomeščane, ki bodo maja vrnili obisk s svojo dramsko skupino. (Foto: Z. Šeruga)

KMEČKA OH CET 73

Tisti dan, ko bo Ribnica Babilon

Toliko ljudi še ni bilo v Ribnici, kot jih pričakujejo za OH CET — Pridejo tuji iz vseh krajev sveta — Šotor za 2.000 ljudi

Slabo vreme ni zadržalo članov odbora KMEČKE OH CETI, da si ne bi skupaj z ribniškim odborom za „Prevoz bale po ribniško“ 10. aprila ogledali, kje vse bo potekala prireditev.

V Ribnici se bo ceremonija začela v petek, 25. maja, ob 12. uri s sprejmom poročnih parov iz Kolodvor-

Novico o medvedu nam je sporočil Senovčan Franc Bučin, pomočnik komandirja postaje milice v Krškem. Medvedjo sled si je ogledal na lastne oči. Vodila je po gozdu čez Ravni log proti Mrčnim Selom

ske ulice pred grad, kjer jih bodo pričakali polharji, lovci, gasilci in drugi. Pore bo pozdravil predsednik občinske skupščine, moški pevski zbor (ki mu je tudi zaupana prireditev „Prevoz bale po ribniško“) pa bo zapel „Ribniško“. Tu bodo žene in neveste obdarili.

Glavna prireditev „Prevoz bale“ se bo začela ob 16. uri. Bala bo spravljena v Hrovači, v hiši, kjer se je rodil znani jezikoslovec Stanislav Škrabec. Po poti z bala proti Ribnici bo ob veliki lipi še „šranganje“, kjer bo moral ženin ali njegov namestnik odriniti za „najlepšo rožo“ 50 goldinarjev.

Torkov sestanek je pokazal, da bo prireditev spremljalo okoli 200 domačih in tujih novinarjev. Ze zdaj je prijavljenih 180. Seveda pa je že napovedanih in še napovedujejo mnogo skupin turistov in vseh krajev sveta. Za hrano in pijačo bo preskrbljeno v vseh gostilnah, v Ribnici bodo postavili tudi šotor, pod katerim bo prostora za 2.000 ljudi.

V Ribnici se zelo resno pripravljajo

Medved na Reštanju

Njegova sled je preplašila Zakškovo živino

Srečanje z medvedom je Alojzu Bohorču v soboto, 14. aprila, vzelo sapo. Z mopedom se je peljal s Plešivca k materi na Senovo. Pri Belem pesku je nenadoma zagledal kosmatinca, kako jo ubira po hosti navzgor. Svojim očem ni mogel verjeti,

saj v teh krajih nikoli ni bilo tako nevarnih zveri.

Medved je šel svojo pot, Bohorč pa skoraj brez sapa naprej na Senovo. Kosmatinec jo je mahnil mimo domačije Jožeta Grabenskega. Ljudem ni prišel več pred oči. Njegovo prisotnost pa je zaznala živina Franca Zakška z Reštanja 63, ko je gnal napajat. Nenadoma se je vznemirila brez vidnega vzroka, en vol pa je ves prestrašen zbežal proti domu. Gospodar ni vedel, kaj naj to pomeni. Postal je pozoren in kmalu je v snegu odkril sledove medvedjih šap.

Vest o medvedu na Reštanju se je kot blisk razširila po okolici. Domnevajo, da se je kosmatinec pripeljal v te kraje. Morda je to celo isti, ki je to zimo strašil po sevniški občini na obeh straneh Save.

J. T.

SMRT POD TRAKTORJEM

16. aprila ob 16.30 se je smrtno ponesrečil 50-letni Jože Črnužel iz Grabovca 22 pri Metliki. S traktorjem je oral njivo v bližini vasi, ko je zaoral novo brazdo in je zapeljal na raje izogne, pa čeprav ima le-ta tudi nekaj živalskega v sebi. Zaradi takšne prehrane opravljata naravno odbiro med živalmi in tako skrbi za resnično zdrav zarod.

ZAPOSLIMO RISE

preprosto ljudstvu lahko umljivo razložili, da je ris res zver, toda glavna hrana so mu predvsem polhi, zajci, bolne srne in podobna divjad, bolne ali bolehe živali. Rastlinske hrane ne uživa, človeka se pa raje izogne, pa čeprav ima le-ta tudi nekaj živalskega v sebi. Zaradi takšne prehrane opravljata naravno odbiro med živalmi in tako skrbi za resnično zdrav zarod.

Zaradi takšne koristnosti smo vzljubili te lepe muce.

Popolnoma varni smo lahko zastran njih. Gobe bodo se naprej lepo rastle. Ris vendar ne mara gob! Za bolehnega gobarja pa ne jamčim. Tudi za polharja ne. Zato naj hodijo v gozd le zdravi ljudje, da bi ne bilo selekcije...

Ideja mi je šinila v glavo! Zakaj ne bi rise zaposlili v zdravstvu, namesto da se potikajo po gozdovih. V veliki meri bi odpravili naše gospodarske probleme. Rešitev je tako enostavna; je kletko z risom bi postavili pri vходу v

čakalnico, zraven nje pa bolniško sestro.

Prišel bi bolnik. Ris, ki zna tako dobro odbirati zdravo od bolnega, bi nanj zarenčal, zapihal in iztegnil svoje kremplje. Sestra bi prislekla mirno vpisala v knjigo za pregled. Prišel bi drugi bolnik, ris se niti nje ne bi zanj, ali pa bi celo pomahal s svojim kratkim repkom. In tega bi sestra upravičeno napodila, saj je zdrav in potemtakem hoče s svojo namišljeno boleznijo spodkopavati našo družbo, neupravičeno izkoriščati pravice socialnega zavarovanja in tako še bolj otežiti naš že tako težak gospodarski položaj. Res, vključimo rise v naš stabilizacijski program!

DURAKOV TOMAZ

Na fotografiji z leve proti desni: vele mojster Aleksej Suetin, sodnik Lado Hren, direktor turnirja Bogdan Fajon, Vinko Rakovič in vrhovni sodnik turnirja vele mojster Vasja Pirc. (Foto: F. Brus)

Iz Kočevja odeje za šahiste

Nagrada TEKSTILANE udeležencem Vidmarjevega memoriala

Kolektiv kočevske TEKSTILANE, ki z zanimanjem spremlja vse šahovske dogodke, je sklenil, da bo na poseben način poskrbel za počastitev največje slovenske šahovske prireditve; II. mednarodnega turnirja za memorial dr. Milana Vidmarja v Ljubljani. V ta namen so tehnički delavci TEKSTILANE izdelali posebne odeje z vtkanimi šahovskimi simboli, ki naj ohranijo udeležencem turnirja spomin na ta dogodek in na Slovenijo.

V četrtek, 12. aprila, je predsednik delavskega sveta TEKSTILANE Vinko Rakovič predal vsem ude-

ležencem tega turnirja „šahovske“ odeje.

NESREČNI PADEC

Nenavadna nesreča se je pripetila 16. aprila popoldne v Pristavi pri Sentjerneju. Franc Junc s Pristave je čez vas peljal traktor, na katerega je bil pripet voz, na katerem je sedela 70-letna Alojzija Matko. Ko je Junc s traktorjem zavil, je Matkova omahnila in padla z voza na tla. Pri tem se je tako poškodovala, da so jo hudo ranjeno odpeljali v bolnišnico.

SEVNICA: AMD VABI

Sportna komisija sevniškega Avto-moto društva se že pripravlja na tradicionalni prvomajski izlet. Ker so bili lanski udeleženci tako zadovoljni s postrežbo v poreški Zeleni laguni, bodo tudi letos odšli tja. Odhod letošnje avtomobilske kolone predvidevajo za 29. april, vrnil pa bi se na večer 1. maja. Na poti ne manjka prijetne zabave, milerjih športnih merjenj sposobnosti voznikov in drugih zanimivosti, za kar bo tudi letos poskrbelo vodstvo prireditve. Za člane društva bo veljal 50-odst. popust pri prehrani in prenočitvi v hotelu.

Plavalni začetek

V Trbovljah in na Ravnah je bilo zimsko plavalno prvenstvo Slovenije za starejše in mlajše pionirje ter pionirke. Med starejšimi je bil Celulozar iz Krškega osmi (zmagala je Ljubljana), med mlajšimi pa v A kategoriji peti in v B šesti. Zmagala je ekipa Fužinarja — v obeh konkuren-

cah. Med starejšimi pionirji je bil Nikolič tretji na 100 m kravl. Med mlajšimi pionirkami A kategorije je Škofarjeva zmaga na 50 m delfin in se uvrstila na drugo mesto na 50 m mešana. Pri pionirjih B kategorije je bil na 50 m prsno Škrabelj drugi, pri pionirjih A kategorije pa Nikolič tretji na 50 m hrbtno.

SMUČARJI!

Smučarsko društvo Rog vabi vse svoje člane in ljubitelje smučanja na redni letni občni zbor, ki bo v torek, 24. aprila, v mali dvorani doma JLA v Novem mestu.

OBVESTILO

6. maja 1973 bo v Vidmu ob Ščavnici proslava obletnic kmečkih uporov. S prispevki članov Zveze komunistične mladine, društev kmečkih fantov in deklet, Njive in Brazde so v tem kraju že pred drugo svetovno vojno zgradili Gubčev dom in ga odprli ob udeležbi delegacij iz vseh krajev Slovenije dne 30. julija 1939.

Podobno množično srečanje naj bi bilo v Vidmu ob Ščavnici tudi 6. maja letos, zato prosimo, da se podpisniku prijavijo čimprej tisti, ki so pripravljeno organizirati v svojem kraju udeležence za to srečanje in skupno proslavo obletnic kmečkih uporov.

Odbor za proslavo obletnic kmečkih uporov Gornja Radgona

S. D.